

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА УЖИЦА

XLVII

26. новембар 2012. године

Број 17-1/12

144/1.

Град Ужице Стратегија локалног одрживог развоја 2012 – 2020.

ПРЕДГОВОР

Овај документ представља резултат групног рада у којем су узели учешће Град Ужице, радне групе и локални сарадници, у оквиру процеса израде Стратегије локалног одрживог развоја. У читавом процесу планирања примењиван је партиципативни приступ, у коме су локални актери, пре свега представници града и других релевантних институција, дали драгоцене смернице за овај стратешки документ.

Техничку подршку у процесу ревизије ПРО и прилагођавања СЛОП формату пружио је програм MSP IPA 2007, кроз анализу постојећег документа и спровођење процеса ревизије према СЛОП методологији¹, које препоручује Стална конференција градова и општина.

Подршку процесу израде Стратегије одрживог развоја града Ужица за период 2012. до 2020. године пружио је и пројекат "Образовање за одрживи развој на Западном Балкану", који имплементира Регионални центар за животну средину (REC), финансиран од стране Министарства спољних послова Финске и консултантске фирме MAXIMA CONSULTING из Београда. Регионални центар за животну средину (REC) је у оквиру овог пројекта покренуо програм подизања капацитета општинских/градских управа, као и пружања подршке у погледу израде стратегија за локални одрживи развој, али и других стратешких докумената или њихових акционих планова. У пројекат је укључено 25 општина из слива реке Дрине (из Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе), путем којег је REC желео да пружи практичну структурирану подршку партнерским општинама, кроз серију тренинга, техничке подршке и планирања. Поред овога, посебна компонента пројекта је била усмерена на основне школе у овим општинама/градовима, с циљем позиционирања истих на бази локалних услова и потреба, како би се максимизирали локални потенцијали ради достизања одрживог развоја.

Листа учесника у ревизији ПРО и у процесу израде акционог плана:

Радна група – Инфраструктура и животна средина: Невенка Петровић, градске управе Ужице; Мирјана Лазовић, градске управе Ужице; Марина Туцовић, Женски центар Ужице; Весна Јованетић, градске управе Ужице; Јелица Пашић, градске управе Ужице; Катарина Ђуровић, ЈКП "Нискоградња"; Светлана Дракул, градске управе Ужице; Славица Стојчић, председник савета МЗ "Липа"; Миладин Пећинар, градске управе Ужице; Зоран Плећевић, "Дирекција за изградњу"; Драган Чучковић, Завод за јавно здравље; Јелена Доганчић, ЈКП "Дубоко"; Драгољуб Костић, ЈКП "Водовод"; Драгомир Петронијевић, ВПТШ Ужице; Марија Николић, ЈП "Стан".

Радна група – Економија: Наташа Богдановић, Опште удружење предузетника; Михаило Трнавчевић, "Слободна зона" Ужице; Радмила Гујаничић, "Женски центар" Ужице; Радољуб Шуњеварић, НСЗ-Филијала Ужице; Радмила Дабић, Установа „Дечије одмаралиште Златибор“; Мирјана Крчић, РПК Ужице; Бранка Богдановић, Бизнис инкубатор центар; Милан Чолић, Бизнис инкубатор центар; Надица Јовановић, градске управе Ужице; Небојша Ђурић, ПСС Ужице; Ивана Дејић, ТО Ужице; Ана Алексић, градске управе Ужице; Милица Лекић Спасојевић, градске управе Ужице.

Радна група – Друштвени развој: Зоран Филиповић, РЦУ, Ужице; Небојша Сарван, Међуопштинска организација слепих; Рафајло Јелисавчић, ОШ "Слободан Секулић"; Дејан Милосављевић, Здравствени центар Ужице; Александар Остојић, Дом здравља Ужице; Јелена Жунић Цицварић, Ужички центар за права детета; Наташа Бенић, РПК Ужице; Зоран Поповић, Спортски савез Ужице; Динко Жувела, Установа "Велики парк"; Душица Мијаиловић, Медицинска школа; Милена Вићевић, РЦУ, Ужице; Весна Боричић, ОШ "Миодраг В.Матић"; Светлана Југовић, Центар за социјални рад; Ратка Вучковић, Народна библиотека; Мирјана Андрашевић, Установа "Дечји вртић"; Мирослав Филиповић, ВПТШ

¹ Водич за стратешко планирање и управљање локалним одрживим развојем у Србији, СКГО

Ужице; Радомир Тошић, ТШ "Радоје Љубичић"; Јелена Павловић, Техничка школа; Весна Богосављевић, ОШ "Слободан Секулић"; Десанка Панић, Агенција "Пирамида"; Живана Видаковић, Медицинска школа; Милош Милојевић, Градски културни центар; Владимир Лишанин, Градски културни центар; Маријана Зорзић Петровић, Народно позориште; Немања Ранковић, Народно позориште; Зоран В. Цветић, Градска галерија; Бранко Богићевић, Установа "Велики парк"; Драган Катић, Дом "Петар Радовановић"; Југослав Јовановић, градске управе Ужице; Бранкица Јеремић, град Ужице; Наташа Вучићевић, Полицијска управа; Боривоје Митровић, Полицијска управа Ужице; Данијела Савић, Медицинска школа; Олга Вучићевић, Општа болница; Милица Богдановић, Дом Петар Радовановић; Миливоје Ристовић, Полицијска управа; Ивана Анђелић, Регионална канцеларија за младе; Милован Лучић, Регионална канцеларија за младе; Лидија Златић, Учитељски факултет.

Радна група – Управљање: Даница Радојичић, градске управе Ужице; Данијела Јандрић, РРА "Златибор"; Светлана Јевђовић Матић, Град Ужице; Славко Лукић, РРА "Златибор"; Милош Радојевић, РРА "Златибор"; Зоран Милитаров, Град Ужице; Радивоје Радивојевић, Град Ужице; Петар Вујадиновић, Град Ужице; Ђорђе Мијушковић, Град Ужице.

Техничка подршка MSP IPA 2007: Виктор Вељовић

Техничка подршка REC - Пројекат "Образовање за одрживи развој на Западном Балкану":
Снежана Селаковић, MAXIMA Consulting

Сарадници: Миломир Средојевић, ЈКП "Водовод"; Драган Благојевић, ЈКП "Водовод"; Ивана Секулић, градске управе; Јелена Друловић, градске управе; Александар Ристовић, градске управе, Снежана Стефановић, градске управе; Наташа Кнежевић, РРА "Златибор"; Миленија Марковић, градске управе.

1. УВОД

У Србији су последњих година усвојена значајна стратешка документа на националном нивоу, усклађена са европским политикама и регулативом, а Законом о локалној самоуправи, дефинисана је као примарна одговорност локалне самоуправе да изради, усвоји и реализује програм развоја општине.

Током 2007. године општина Ужице је израдила и усвојила Програм одрживог развоја општине Ужице 2008-2015. Стратешки приступ у планирању омогућио је граду да у претходном периоду успешно реализује бројне пројекте финансиране средствима из предприсупних фондова ЕУ, као и средствима различитих донатора.

Након три године имплементације Програма, уочена су одређена одступања од планираног, највише због ефеката које је светска економска криза проузроковала и у нашој земљи, али и због других објективних разлога.

Узимајући у обзир чињеницу да Стратегија локалног одрживог развоја треба да пројектује стратешке приоритете и оперативне циљеве за период од десет година, од 2012. до 2021. године, уз подршку програма MSP IPA 2007, пре почетка израде Акционог плана, са Стратешким и Координационим тимом је договорено да се приступи ревизији постојећег Програма.

Методологија

Програм је усклађен према СЛОП методологији², препорученој од стране СКГО. Постојећи формат ПРО је редефинисан на основу претходне анализе уз помоћ програма MSP IPA 2007 и прилагођен СЛОП формату на основу препорука датих у оквиру СЛОП методологије³.

Постојећих четрнаест приоритетних области обједињено је у четири сродне приоритетне области:

- **Инфраструктура и животна средина**
- **Економија,**
- **Друштвени развој**
- **Управљање**

С обзиром да је временски период предвиђен за ревизију постојећег документа био изузетно кратак, а да је број планираних учесника из релевантних институција у оквиру радних група био изузетно велики, процес ревизије се реализовао у оквиру две заједничке радионице, у којој су радне групе радиле паралелно, а након тога консолидовали предложена решења на пленарним сесијама. Извршина је ревизија постојећих циљева и консолидација документа. Како је током ревизије детаљно сагледана ситуација у вези са стратешким циљевима, померен је и временски хоризонт на који се односи ревидирана стратегија.

² Водич за стратешко планирање и управљање локалним одрживим развојем у Србији, СКГО

³ Анекс 2 - Контролна листа за интеграцију СЛОП са различитим методологијама и форматима за стратешко планирање, СКГО

Партиципација у одлучивању и промоција партнерстава између свих друштвених актера у формулисању, имплементацији и управљању локалним процесима и иницијативама, суштински је важна за будући развој града Ужица.

2. СТРАТЕШКИ ОКВИР

Током процеса ревизије стратешког документа узети су у обзир међународни и национални приоритети, па је на тај начин омогућено да локална стратегија одговори потребама заједнице, са једне стране, али и да пружи локалне одговоре на захтеве ширег окружења.

Лисабонска стратегија, која је пружала оквир за приоритетне циљеве развоја и визију Европе са најкомпетитивнијом и најдинамичнијом економијом на свету, 2010. године је замењена документом **Европа 2020 – стратегија за паметан, одржив и инклузивни раст**, која подразумева развој економије утемељен на знању и иновацијама. Одржив раст подразумева развој ефикасније, чистије и конкурентније привреде, док инклузиван раст предвиђа јачање економије високе запослености, социјалне и територијалне кохезије.

Национална стратегија одрживог развоја Србије 2009-2017. године дефинише одрживи развој као циљно-оријентисан, дугорочан, непрекидан, свеобухватан и синергетски процес који утиче на све аспекте живота (економски, социјални, еколошки и институционални) на свим нивоима. Циљ Стратегије је да уравни тежи три кључна фактора, односно три стуба одрживог развоја:

- одрживи развој економије, привреде и технологије;
- одрживи развој друштва на бази социјалне равнотеже и
- заштиту животне средине уз рационално располагање природним ресурсима.

Истовремено, циљ стратегије је да споји та три стуба у целину коју ће подржавати одговарајуће институције. Значајне мере Стратегије односе се на области:

- улоге информационо-комуникационих технологија и економије засноване на знању;
- одрживости научно-технолошке политике;
- друштвених вредности, квалитета живота и друштвеног благостања;
- смањења сиромаштва и социјалне искључености;
- политике једнакости;
- родне равноправности;
- становања и стамбене политике;
- регионалног и локалног аспекта одрживог развоја;
- информисања и учешћа јавности у одлучивању,
- природних ресурса, обновљивих извора енергије, отпада, индустрије, саобраћаја, туризма и др.

Национални програм за интеграцију у Европску Унију (НПИ) усвојен је октобра 2008. године од стране Владе РС. Будући да Србија још нема статус кандидата за чланство у ЕУ, али да, према оцени Европске комисије, поседује капацитете за убрзање процеса европске интеграције, у циљу демонстрације стварних административних способности сачињен је НП, који треба да постане један од кључних докумената Владе у наредним годинама⁴. Чврсто опредељење Србије за што брже прикључење ЕУ захтевало је дефинисање кључних стратешких праваца привредног и социјалног развоја с циљем стварања "стабилног и ефикасног тржишног система привређивања и конкурентне привреде способне да се суочи са притиском конкуренције унутар ЕУ" (критеријум из Копенхагена), односно, стварање максимално "конкурентне привреде, засноване на знању, која је у стању да обезбеди одрживи привредни раст са новим и боље плаћеним радним местима и већом социјалном кохезијом" (циљеви из Лисабона).

Национална стратегија привредног развоја Републике Србије од 2006- 2012. године - Визија привреде Републике Србије 2012. године, као конкурентне, тржишне, привреде засноване на знању, са амбијентом привлачним за инвеститоре и младу образовану генерацију и бројним могућностима за запошљавање и развој, одредила је стратешке и оперативне циљеве стратегије, као и одговарајуће сценарије развоја. Кључни развојни циљ Србије је веће благостање становништва. За остваривање тог циља Република Србија своју стратегију привредног развоја првенствено усмерава на остваривање динамичног привредног раста као основне материјалне претпоставке бржег повећања стандарда грађана, смањења незапослености и сиромаштва. То подразумева: укључивање у ЕУ, завршавање процеса транзиције, подизање укупне конкурентности привреде, повећање и реструктурирање привреде, повећање домаћих и директних инвестиција из иностранства, повољну инвестициону климу, уравни теженост стабилизације, развојне и социјалне улоге државе, равномернији регионални развој и одрживи развој.

Значајне мере Стратегије односе се на програме подстицања предузетништва, развијања конкурентног и извозно оријентисаног сектора малих и средњих предузећа, подстицање *greenfield* и *brownfield* инвестиција, развој индустријских

⁴ Он служи као средство координације реформи на путу ка ЕУ и основа за израду годишњих планова рада Владе и као транспарентна и добро припремљена информација о планираним реформама. Намењена је Европској комисији и државама чланицама ЕУ са једне и српском друштву, са друге стране. Након добијања статуса кандидата, НПИ ће прерасти у НП АА Национални програм за усвајање АС (National Programme for the adoption of the Acquis - NPAA), који имају све државе кандидати за чланство у ЕУ.

и технолошких паркова, развој енергетике, железничког, ваздушног, друмског и мултимодалног саобраћаја, телекомуникација и ПТТ саобраћаја, пољопривреде и туризма.

Стратегија регионалног развоја Србије (Влада РС, 2007. године) за период од 2007. до 2012. године представља први стратешки развојни документ из области регионалног развоја који дефинише основне развојне приоритете регионалног развоја и начине њиховог остваривања у наредним годинама. Равномерни регионални развој представља један од основних стратешких дугорочних циљева РС и политике регионалног развоја којим се обезбеђују услови за ублажавање регионалних диспропорција, рационалније коришћење привредних ресурса, преусмеравање неповољних демографских токова и смањивање разлика у животном стандарду становништва.

Циљеви и стратешки правци равномерног регионалног развоја РС су:

- одрживи развој;
- подизање регионалне конкурентности;
- смањење регионалних неравномерности и сиромаштва;
- заустављање негативних демографских кретања;
- економска интеграција српске заједнице у АП КИМ и
- изградња институционалне регионалне инфраструктуре.

Стратегија назначавачу и улогу локалне самоуправе у регионалном развоју⁵. Локални развој је основа остваривања равномерног регионалног развоја. Обезбеђујући неопходне ресурсе, локалне самоуправе доприносе не само локалном економском развоју, већ и развоју региона, а у крајњој инстанци привредном развоју целе земље. Да би локална самоуправа могла адекватно да извршава наведене улоге неопходно је њено институционално јачање и подизање нивоа знања изабраних и постављених лица, запослених у општинским/градским управама.

Један од разлога за ревизију кровне стратегије - стратегије одрживог развоја, је интезивна активност града Ужица ,од 2008.године до данас, на пољу израде и усвајања локалних стратешких докумената, од којих издвајамо следеће:

- Стратегија за младе
- Стратегија за унапређење људских ресурса у управи
- Локални еколошки акциони план
- Градска стамбена стратегија
- Локални план акције за избегла и интерно расељена лица
- Локални план акције за особе са инвалидитетом
- Локални план акције за запошљавање

С обзиром да су секторске стратегије указале на нужност интервенција у појединим областима, ревизија кровног стратешког документа представља логичан корак у процесу координације стратешког планирања на локалном нивоу, који пре свега подразумева компатибилност кровне и секторских стратегија.

⁵ Наиме, један од разлога слабијих резултата децентрализације везује се за унутрашње слабости администрације на локалном нивоу и њену недовољну оспособљеност да спроведе реформске мере. Управо у процесу планирања развоја до изражаја долазе сва ограничења која имају локалне заједнице и намеће се потреба за јачањем њихових регионалних веза, како би се та ограничења лакше превазишла.

АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА**3.1 Општи подаци о Граду Ужицу**

Ужице је један од највећих градова Западне Србије и представља административни, привредни и културни центар по површини највећег округа у Србији – Златиборског округа.

Златиборски округ се простире на површини од 6.172 км² и у њему живи 284.929 становника*. Округ обухвата 10 локалних самоуправа – девет општина: Ариље, Бајина Башта, Чајетина, Косјерић, Нова Варош, Пожега, Прибој, Пријепоље, Сјеница и град Ужице.

Ужице се налази у регији која представља тромеђу између Републике Србије, Црне Горе и Републике Српске и приближно је подједнако удаљено од престоница Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине (Ужице – Београд 200 км, Ужице – Подгорица 235 км, Ужице – Сарајево 190 км).

Територија града Ужице лежи у југозападном делу Србије, односно у централном делу Златиборског округа. Простире се на 666,15 км² површине (0.77% територије Републике Србије) и према попису из 2011.године има 78.018 становника*, који живе у 41 насељу.

Више података о природним, људским, јавним и осталим ресурсима, привреди и квалитету живота града Ужица налази се у документу "Профил заједнице", доступном на званичном сајту града www.graduzice.org

3.1. Демографска слика**3.1.1 Укупно становништво**

Табела бр. 1: Демографска слика

Регија	Број становника				Пораст или пад становништва 1991-2011		
	1991	2002	2011	% пада / пораст а	Укупно	Просек/го	Годишњи просек/1000 ст
Златиборски округ	332470	313396	284929	-16.7	-47541	-2377	-8.3
Ариље	20107	19784	18725	-7.3	-1382	-69	-7.3
Бајина Башта	29225	29151	26043	-12.2	-3182	-159	-12.2
Чајетина	15914	15628	14726	-8	-1188	-60	-4.1
Косјерић	15236	14001	12083	-26.1	-3153	-158	-13.1
Нова Варош	21756	19982	16758	-29.8	-5007	-250	-14.9
Пожега	33289	32293	29488	-12.9	-3801	-190	-6.4
Прибој	35487	30377	27127	-30.8	-8360	-418	-15.4
Пријепоље	46085	41188	36713	-25.5	-9372	-469	-12.7
Сјеница	33068	27970	27127	-21.9	-5941	-297	-10.9
Ужице	82303	83022	78018	-2.7	-4285	-214	-2.7

* Извор: Републички завод за статистику

Увидом у податке који говоре о кретању броја становника на подручју Златиборског округа, може се закључити да:

- У периоду између три пописа је дошло до смањења укупног броја становника за 16,7 % на подручју читавог Златиборског региона;
- У Ужицу је смањен број становника за -2,7%. Евидентан је тренд исељавања, нарочито младих, високообразованих у веће центре (Београд, Нови Сад);
- У другим општинама је дошло до драстичног смањења броја становника, нпр. Сјеница – 21,9%, Прибој – 30.8% и Пријепоље 25.5%.

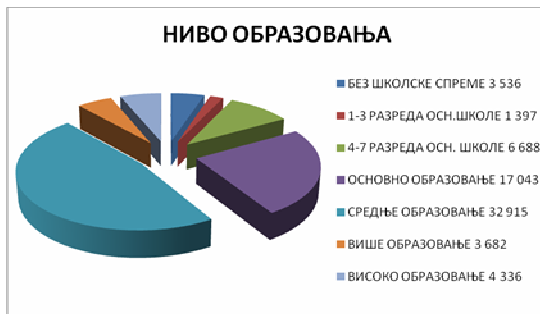
Кључне карактеристике демографске слике града Ужица:

- По попису из 2011.године, у граду Ужицу, на површини од 667 км² живи 78.018 становника, тако да је просечна густина насељености 117 становника/ км²;
- У градском подручју живи 75% укупног становништва, а 25% у приградском подручју. Драстична је разлика у насељености територије града и села, што одсликава однос насељености између најбројније градске месне

заједнице Крчагово у којој живи 11.200 становника и сеоске месне заједнице Врутци, која је удаљена од центра града око 15 км, у којој живи само 139, углавном старачког становништва;

- Од укупног броја становника, 98% чини српско становништво. Поред српског становништва на подручју града Ужица живе: Црногорци, Југословени, Хрвати, Роми, Македонци, Муслимани, Словенци, Мађари, Руси, Бошњаци, Словаци, Буњевци, Русини, Албанци, Немци, Украјинци и Бугари;
- Према попису из 2002. Године, просечна старост становника Ужица је била 39,2 године (38,3 мушкарци и 40,0 жене);
- Стопа наталитета има ниске вредности (931/1000);
- Стопа оште смртности има средње вредности (11.59/1000);
- Од укупног броја, пунолетно становништво броји 66.626, док је предшколске деце било 5.191;
- Према активности, 40.023 лица се убрајају у активно становништво;
- На основу «Пројекције становништва Србије 2007-2017. година» број становника у граду Ужицу ће се до 2017.године смањити за 3.801, као резултат средње стопе морталитета и ниске стопе наталитета, али пре свега услед миграција младог, високообразованог становништва у веће центре.

Графикон бр.1: Образовна структура становништва

Према расположивим подацима РЗС, структура становништва старог 15 и више година према степену школске спреме, може се закључити да је:

- ❖ 5% становништва без школске спреме;
- ❖ 37% становништва има завршену основну школу;
- ❖ 49% становништва је са завршеном средњом школом;
- ❖ 5,2% има више, а
- ❖ 6,2% високо образовање.

*Извор: РЗС „ Општине у бројкама 2007“

2.2 Инфраструктура и животна средина

Саобраћајна инфраструктура. Град Ужице је са ширим окружењем повезан **друмском и железничком саобраћајном мрежом**. На овом простору укрштају се значајни магистрални путеви:

- М5 (Чачак - Пожега – Ужице) – веза са Босном и Херцеговином;
- М21 (Ваљево-Ужице) – веза са Црном Гором;
- М191 (Ужице-Бајина Башта-Зворник);

и регионални путеви:

- Р112: Кремна-Калуђерске Баре-Бајина Башта;
- Р213: Ужице-Јелова Гора- Бајина Башта (Варда);
- Р230: Бела Земља-Никојевићи-Чајетина;
- Р263: Ужице-Каран-Косјерић.

Оваква заступљеност магистралних и регионалних путева указује на значај града у саобраћајном повезивању централне Србије са Црном Гором и Босном и Херцеговином. Обим саобраћаја на магистралним путевима има тенденцију раста, посебно је карактеристичан летњи период и улазно - излазни правци у односу на градски центар.

Град Ужице повезује централну и северну Србију са Црном Гором и железничком мрежом. Најзначајнији правац је једноколосечна, електрофицирана, железничка пруга Београд-Бар која је намењена путничком и теретном саобраћају. Дужина пруге кроз Град је 23,3км. Главна железничка станица се налази на ободу централне градске зоне, док се теретна станица налази у индустријској зони Крчагово. Значајне су и две локалне станице: Стапари и Севојно. Од посебног интереса за Ужице је укоколосечна пруга Шарган Витаси-Мокра Гора-Котроман-Вишеград, која као највећа туристичка атракција повезује Србију са Босном и Херцеговином.

Град Ужице има ресурсну базу за развој ваздушног саобраћаја, а то је цивилни и војни аеродром Поникве, удаљен 12км северозападно од централне градске зоне. Аеродром тренутно није у функцији. Потребне су значајне инвестиције за његово санирање и привођење намени. Ради остварења тог циља, је формирано јавно предузеће "Аеродром Поникве" како би се створио институционални оквир за преговарање и привлачење неопходних инвестиција.

Комунална инфраструктура. Велики потенцијал за подоснабдевање града чине бројни водотоци и извори чисте, пијаће воде који се незнатним кондиционирањем могу употребљавати за пиће. Снабдевање пијаћом водом је решено изградњом регионалног водосистема Врутци за градску зону и ближу околину, а за удаљена подручја ван градске зоне каптажама и индивидуалним водоводима. Водосистем Врутци са постројењем за преради воде Церовића брдо капацитета 600 l/s може уз мања улагања повећати капацитет на 1.200 l/s. Дужина водоводне мреже износи 275 km.

Електро инфраструктура. Град Ужице се напаја електричном енергијом из трафо станице (ТС) 110/35 kV Горња Пора преко ТС 35/10 kV Доварје, Теразије, Уремовачки Поток, Крчагово, Царина, Бела Земља, Пора и Кремна. ТС 35/10 kV Севојно 1 се напаја из ТС 110/35 kV Севојно, као и највећи индустријски произвођачи "Ваљаоница бакра", Севојно и "Импол севал", Севојно преко трансформације 110/6 kV. Индустријска постројења се напајају преко 10 kV и 0,4 kV мреже, а домаћинства преко 0,4 kV мреже. Мрежа 10 kV у градском подручју и Севојну је кабловска (подземна), док је 0,4 kV мрежа мешовита (надземна и кабловска). У ширем и ванградском подручју, електро мрежа је надземна.

Телекомуникациона инфраструктура. Телекомуникације у Граду су организоване преко јавних телефонских централа

дигиталног и аналогног типа, мобилних оператера и интернет оператера. Телефонски капацитет Града по броју телефонских прикључака (41.5 на 100 становника) указује на добро развијену мрежу. На подручју Града функционишу два оператера фиксне и три оператера мобилне телефоније. Интернет приступ се остварује путем телефонских мрежа, али и бежично, сателитски и путем оптичких каблова (ADSL). Скоро сви интернет оператери доступни у Србији, доступни су Ужицу.

Гасоводна инфраструктура. Дужина дистрибутивне мреже гасовода са прикључцима износи 49.420 m. Дужина разводне мреже је 10.000 m. Тренутни број корисника је 10 домаћинстава и два правна лица, а процењује се да ће до 2015. Године бити 13.500 корисника-физичких лица и 85 корисника-правних лица.

Квалитет вода. Град Ужице карактерише разграната мрежа водотокова (720m/км²). 95% водотокова је у функцији одржавања водотокова од стране ЈП "Србијавода". Највећа пажња се поклања квалитету главног водотока, реке Ђетиња, а испитивања су показала да је квалитет овог водотока треће категорије. Загађеност је најчешће органског порекла, а највећи загађивач је изливање санитарних вода. Вода акумулације Врутци је треће категорије, а запажена је ниска концентрација кисеоника. Евидентан је недостатак континуитета у мониторингу квалитета воде, система за регулацију отпадних вода и процеса у одржавању и унапређењу квалитета воде.

Квалитет ваздуха. Имисијске концентрације глобалних показатеља загађења су, као средње мерне вредности, испод републичког просека. Прецизним мониторингом мерењем у краћим временским дневним интервалима, могу се добити прецизнији подаци у дневним осцилацијама. Оно што је евидентно је да је повећање броја моторних возила и лошији квалитет горива један од највећих узрочника загађења. Повећане концентрације дима и чађи су карактеристичне за зимски период, а то је последица грејања на чврста горива. Нјавећи емитер штетних гасова је ЈКП "Градска топлана".

Табела бр.2: Емисије загађујућих материја у ваздуху из котларница ЈКП "Градска топлана " у 2010.години

ЕМИТЕРИ				NO _x		SO ₂		CO	
	снага MW	енергент	висина димњака (m)	измерена вредност (mg/m3)	гранична вредност (mg/m3)	измерена вредност (mg/m3)	гранична вредност (mg/m3)	измерена вредност (mg/m3)	гранична вредност (mg/m3)
„Росуље“	2,9	мазут	50	407	350	2417	1300	25	170
„Липа“ котло 1	7,8	мазут	80	609		2286		4	
„Липа“ котло 2	7,8	мазут/гас	80	384	350/200	1515	1300/-	2	170/100
„Липа“ котло 3	7,8	мазут/гас	80	629		2770		6	
„Алексића мост“	7,8	мазут/гас	70	328		1832		22	
„Златибор“ котло 1	7	мазут	65	391	350	1798	1300	7	170
„Златибор“ котло 2	7	мазут	65	385		1877		13	
Омладинска котло 1	0,7	мазут	35	361	280	61	-	7	175
Омладинска котло 2	0,7	мазут	35	371		1521		25	

Стање квалитета ваздуха, посебно повишене вредности чађи и дима, указују на недовољну развијеност инфраструктуре која подстиче енергетску ефикасност. Иако је са сигурношћу могуће тврдити да је укупан утицај индустријских и привредних постројења на квалитет ваздуха негативан, последњих 20 година карактерише и драстично смањење њихове производње и гашење неких предузећа, тако да је њихов допринос загађењу ваздуха у Ужицу данас много мањи. Такође, приватизацијом највећих привредних субјеката, који су извозно оријентисани, дошло је и до повећаних улагања у пројекте заштите ваздуха.

Квалитет земљишта. Град Ужице припада Тарско-Златиборском шумском појасу и мањим делом чини најнижи појас и појас виших планина, а највећи део је предео побрђа, нижих и средњих планина. Састав биљних заједница је представљен шумским заједницама које представљају оро-климатогени тип вегетације. Травне површине су последица крчења шума. Испитивања су показала да највећа контаминација земљишта потиче од индустријских постројења.

Управљање комуналним отпадом. Депоновање комуналног отпада на простору града Ужица обавља се на депонији чврстог отпада на **Сарића Осоју**. Усвајањем Националне стратегије управљања комуналним отпадом, Ужице је одређено за центар у коме је формирана регионална депонија и рециклажни центар на локацији **‘Дубоко’** са постројењем за издвајање и сепарацију секундарних сировина из комуналног отпада. Нова санитарна депонија ће опслуживати следеће општине Златиборског и Моравичког округа: Чачак, Чајетина, Ивањица, Бајина Башта, Косјерић, Лучани, Пожега, Ариље и Ужице. Број становника у овим општинама је 371.010 (попис 2002). Посебан проблем представљају нерегулисана, дивља сметлишта.

Табела бр.3: Структура комуналног отпада:

	Био отпад	Папир	Картон	Стакло	Метал ферозни	Метал неферозни	Паковања композитна	Комп.пластика	ПЕТ	Фолија	Текстил	Сагориви материјал	Несагориви материјал	Кучни посебни	Фини елем.	%
Примарна анализа	45.1	2.9	3.1	2.6	2.7	0.9	1.4	2.4	2.6	1.3	3.8	6.7	14.4	2.6	5.8	99.3
Секундарна анализа	31.5	7.7	15.7	6.2	1.5	0.4	1.2	1.6	2.0	1.2	1.6	11.5	12.1	3.0	1.5	99.7
%	38.3	5.3	9.4	4.4	2.1	0.7	1.3	2.0	2.3	1.3	2.7	9.1	13.2	2.8	3.6	99.5

2.3 Економија

Град Ужице је привредни центар Западне Србије и спада у групу привредно развијених градова у Србији. Један је од ретких градова који у спољнотрговинском пословању остварује суфицит. Тиме се потврђује чињеница да је привреда Ужица здрава, конкурентна и извозно оријентисана. Привредна активност се одвија у 11 сектора, а највећи утицај на привредна кретања имају предузећа из прерађивачке индустрије, грађевинарства и трговине. Водеће гране су: металска индустрија, прерада обојених метала, текстилна и дрвна индустрија. Град Ужице у народном доходу Округа учествује са 36% и приближно 1% у Републици.

У Ужицу послује 748 привредних друштава и 2.845 предузетника. Од укупног броја предузетничких радњи, 81% су самосталне радње, 1% ортачке, а 18% радњи је основано из радног односа или статуса пензионера.

Најзначајнија и најзаступљенија привредна грана у Ужицу је прерађивачка индустрија – прерада обојених метала. Ова индустрија ангажује и највећи број запослених – 23,83%.

Најзначајнији послодавци у граду Ужицу су: "Путеви ад", "Ваљаоница бакра", "Импол севал", "Први Партизан" и "Јединство".

Када су у питању предузетничке радње, највећи удео имају радње у области трговине на велико и мало, оправке моторних возила и предмета за личну употребу, са око 40%. Радње које доходак креирају у прерађивачкој индустрији, учествују са око 20%.

У области привреде, највећи значај за развој Града имају: индустрија, туризам, пољопривреда, саобраћај и везе. Ово доказује и чињеница да је после Другог светског рата у Ужицу изграђен велики број предузећа из претходно побројаних делатности која су преживела тешке услове привређивања с краја двадесетог века. Последњих година, ова предузећа су већином приватизована и имају потенцијал, да уз осигурање адекватних социо-економских услова, буду носиоци развоја Града, али и Региона.

Тако се потенцијал града Ужица за развој **индустрије** налази у:

- Постојећим индустријским капацитетима великих и средњих предузећа и низу новоотворених малих индустријских предузећа
- Повољном саобраћајно-географском положају (развијена друмска и железничка инфраструктура која Град повезује са осталим деловима Србије, али и Црном Гором и ФБИХ)
- Доступним инвестиционим потенцијалима:
 - А. Слободна зона Ужице у Севојну
 - Б. Greenfield локација Терминал у Севојну
 - В. Brownfield локација Хала Месингане цеви у Севојну
 - Г. Радна зона Севојно Л
 - Д. Радна зона Ада Врела
- Изграђеној крупној инфраструктури (водопривреда, енергетика, телекомуникације и гасовод)
- Нивоу образованости и квалификованости радне снаге

Потенцијал града Ужица за развој **пољопривреде** лежи у структури пољопривредног земљишта који чини 37% површине под пашњацима, 26% под ливадама и 10 % ,под воћњацима. Брдовити предели који се простиру у појасу до 500 мнв. имају изузетне агроэколошке услове за производњу квалитетеног воћа, меса и млека, а погодни су за развој говедарства и овчарства. У производњи биљних култура преовладавају шљиве, крушке, јабуке, кромпир и малина. Град Ужице предњачи по узгоју живине, оваца и свиња, а у порасту је и узгој пастрмке. Велики потенцијал је препознатљивост ужичких специјалитета: љута ракија, клековача, кајмак, сир, пршута и кобасица. Број активног пољопривредног становништва се смањује, али и даље чини значајан потенцијал за развој пољопривреде. У Ужицу је према подацима Пољопривредне стручне службе из 2010. године, регистровано око 3.700 пољопривредних газдинстава.

Велики потенцијал за развој града Ужица лежи и у развоју **туризма**.

Запосленост и зарада у граду Ужицу. Према структури запослених, 83% радног становништва је запослено у предузећима, установама, задругама и организацијама, док је 17% запослено у предузетничким радњама, било да је реч о статусу самостална делатност или запослени. Највећи део запослених, око 30%, је запослено у прерађивачкој индустрији, док се најнижа запосленост бележи у угоститељству и ресторатерству. Према подацима НСЗ – филијала Ужице, у децембру месецу 2011. У Ужицу је забележена незапосленост од 20,3%, док је у исто време, тај проценат износио 30,9 у Златиборском округу. Запослени у граду Ужицу остварују просечну бруто зараду од око 500 €, односно 364 € нето (подаци РЗС, за 2011. годину), што је за око 15% ниже од републичког просека. У погледу структуре запошљавања, мушкарци и жене су равноправни са по око 50%. Око 77% ангажоване радне снаге је запослено на одређено време, док је на неодређено време запослено 23%. Стопа незапослености у граду Ужицу, последњих година, бележи мање варијације и креће се у интервалу од 19-23%. Највећи број незапослених је у категорији неквалификоване радне снаге и средњег стручног образовања. Око 23% незапослених чека на прво запошљавање, а највећи број незапослених на посао чека у просеку три године. Највећи број незапослених припада старосној групи преко 40 година. Ужице је **извозно оријентисан град** и у спољнотрговинском пословању бележи суфицит. Највећу вредност извоза остварује кроз продају обојених метала и муниције, али значајан допринос платном билансу даје и извоз котлова, машина и механичких уређаја, производа од гвожђа и челика, али и воће у свежем или замрзнутом стању. Највише се извози у Немачку, Италију и САД, док се увози из Бугарске, Русије и Италије. У Ужицу је до сада приватизовано 23 предузећа са промењивим успехом. Позитивно је што су предузећа која су кључни носиоци развоја успешно спровела приватизацију и реструктурирање. То су "Ваљаоница бакра", Севојно и "Импол Севал", Севојно, које су приватизоване тендерском приватизацијом. Остала предузећа су приватизована аукцијском продајом. На приватизацију чека још шест предузећа. Поред чињенице да су водећа предузећа успешно приватизована и даље је висока стопа незапослености, што значи да привредна структура није повољна за генерисање нове запослености.

На подручју града Ужица делују различите институције за подршку бизнису, као и средње стручне школе и Висока пословно техничка школа струковних студија. Међутим, број малих и средњих предузећа и предузетничких радњи се смањује. Оцена представника заинтересованих страна који су учествовали у анкетирању реализованом од стране Одељења за локални економски развој је да Ужице још увек није развило повољну климу за развој предузетништва. Радна снага је квалификована (изнад просека Републике Србије), али није усклађена са потребама привреде. Анкета је обухватила 64 предузећа и радњи, од чега су привредна друштва и предузетничке радње готово једнако заступљене у укупним броју. Физичка лица су власници 85% привредних субјеката, од којих је 55%, основано пре 10 и више година. Међу анкетиранима, највише је заступљена прерађивачка индустрија (36%). Анкетирани привредници у великом броју, њих 61%, за стратешке купце и запослене имају управо субјекте из Округа. Ипак, приоритетне сировине се допремају из других делова Србије. Развојно-истраживачка функција није доступна на територији Града ни Округа, а потреба за лакшом доступношћу под повољнијим условима је растућа. Велики број субјеката, 40%, мишљења је да је на посматраној територији занемарљива подршка МСП, почев од тога да је понуда локација и зграда за пословање лоша, преко тога да основна инфраструктура, као што је путна, ограничава инвестирање како субјеката из Златиборског округа тако и инвеститоре из других округа, али и иностранства. Привредни субјекти, поред путне инфраструктуре, дају приоритет унапређењу система за издавање грађевинских дозвола. То се односи и на радну снагу. Иако привредни субјекти већином сматрају да је ангажована радна снага одговарајућа, чак 55% сматра да им је потребна додатна едукација, односно да радна снага није довољно квалификована. За ово је веома важна доступност образовних институција, али и програма неформалног образовања.

2.4 Друштвени развој

Град Ужице је образовни, културни и здравствени центар читавог Златиборског округа, са развијеном мрежом институција и организација грађанског друштва које делују у области здравства, запошљавања, социјалне заштите, културе, спорта, од којих велики број има регионални карактер.

Брига о здрављу грађана Ужица поверена је Здравственом центру Ужице www.zcue.rs, Дому здравља <http://www.zcue.rs/sr/dom-zdravlja-u-uzicu> и Заводу за јавно здравље www.zzzzu.org.rs, који спроводе мере превентивне, примарне, секундарне и терцијарне здравствене заштите. Поред институција, превенцијом и унапређењем здравља баве се и удружења грађана, посебно преко 10 удружења која заступају интересе особа са инвалидитетом www.osi-uzice.rs и оболелима од хроничних незаразних болести (посебно истичемо удружење "Јефимија" – саветовалиште за жене оболеле од рака дојке и "Удружење за борбу против рака").

Социјална заштита се обезбеђује кроз партнерску мрежу јавног и сектора грађанског друштва која пружа низ институционалних и ванинституционалних услуга грађанима у руралном и урбаном подручју града. Кључне институције које делују у овој области су: Центар за социјални рад, Домско одељење Центра за социјални рад – Дом за старе на Забучју, Дом за децу и младе „Петар Радовановић“ www.dompruzice.org и преко 10 организација грађанског друштва које су на директан или индиректан начин укључене у пружање услуга социјалне заштите. У претходном периоду град Ужице је значајно унапредио систем социјалне заштите развојем нових ванинституционалних услуга социјалне заштите: дневни боравак за децу и младе са инвалидитетом, помоћ у кући за стара и одрасла лица, помоћ у кући за децу са сметњама у

развоју, саветовалиште за брак и породицу, прихватилиште за стара и одрасла лица, прихватилиште за жртве породичног насиља, превоз за децу са инвалидитетом, социјално становање у заштићеним условима, становање уз подршку за младе који се осамостаљују.

Јачању капацитета и континуираном унапређењу капацитета **образовног система** се посвећује посебна пажња. Предшколски систем се реализује у оквиру установе "Дечији вртић", коју тренутно чини 7 вртића. У току је изградња још два објекта која ће отпочети са радом до краја 2012.године. У области основног образовања у самом граду постоји 6 основних школа у урбаном и 3 у руралном подручју. У Ужицу постоји и регионална специјализована школа за слушно

оштећену децу "Миодраг В.Матић". Средњошколским образовањем је обухваћено 4300 ученика, у 6 образовних

установа: Економска школа, Гимназија, Т.Ш. "Радоје Љубичић", Техничка школа, Медицинска школа, Уметничка школа

и Музичка школа "Војислав Лале Стефановић". Високим образовањем се баве Висока пословно техничка школа струковних студија са 5 образовних профила и Учитељски факултет.

Као један од индикатора степена развоја локалне заједнице је достигнут ниво образовања младих који је за град Ужице досегао вредност од 106,1 што превазилази просек Републике (индекс 100 је постављен за упоредиви репер). Овај податак говори у прилог чињеници да грађани Ужица препознају потребу за образовањем и континуираним усавршавањем. Са друге стране, праћењем и анализом података НСЗ Филијале Ужице, уочена је забрињавајућа квалификациона структура незапослених лица у којој доминирају образовни профили вишег степена стручности. Приближно 69% незапослених има диплому од трећег до осмог степена стручности, што наводи на недвосмислени закључак да је образовни систем неусклађен са потребама локалног тржишта рада, као и одсуство механизма усмеравања ка потребним профилима.

Културна понуда града Ужица обезбеђена је кроз програме следећих установа културе: Народно позориште, www.teatar.rs; Народна библиотека, www.biblioteka-uzice.rs; Народни музеј www.nmuzice.com; Градска галерија, www.galerijauzice.org, Историјски архив, www.arhivue.org.rs, а током 2012.године са радом ће отпочети и Градски културни центар, www.gkcuzice.blogspot.com. Поред јавних установа, културну понуду града обогаћују и биоскоп "Арт" и велики број удружења грађана који се баве очувањем традиције и пружањем адекватних одговора на културне потребе грађана.

Спорт – поред Спортско рекреативног центра „Велики парк“, www.velikipark.org, у граду делује преко 60 регистрованих клубова и удружења. Спортске активности се реализују у отвореним и затвореним спортским објектима и теренима, а понуда спортских садржаја је значајно унапређена реконструкцијом градског стадиона и посебно изградњом затвореног базена на Царини.

Безбедност – брига о безбедности се спроводи кроз партнерску мрежу установа и организација институционализовану кроз рад Савета за безбедност и Штаба за ванредне ситуације, који прати и процењује стање безбедности у граду, док је реализација конкретних мера безбедности поверена ресорним институцијама.

2.5 Управљање

Јединице локалне самоуправе, критеријуми за њихово оснивање, надлежности, органи, надзор над актима и радом, заштита локалних самоуправа и друга права од значаја за остваривање права и дужности су регулисани Законом о локалној самоуправи. Локална самоуправа је право грађана да управљају јавним пословима од непосредног, заједничког и општег интереса за локално становништво, непосредно и преко слободно изабраних представника у јединицама локалне самоуправе, као и право и способност органа локалне самоуправе да, у границама Закона, уређују послове и управљају јавним пословима који су и њиховој надлежности и од интереса за локално становништво.

По постојећим прописима, за утврђивање територије и граница локалне самоуправе надлежна је Народна скупштина Републике Србије, која је та питања уредила посебним законом (*Закон о територијалној организацији Републике Србије*). По истом закону, територијалну организацију Републике Србије чине три врсте територијалних јединица: *аутономне покрајине* (као облици територијалне аутономије), *општине и градови* (као територијалне јединице у којима се остварује локална самоуправа) и *град Београд* (као посебна територијална јединица), док окрузи немају територијални карактер.

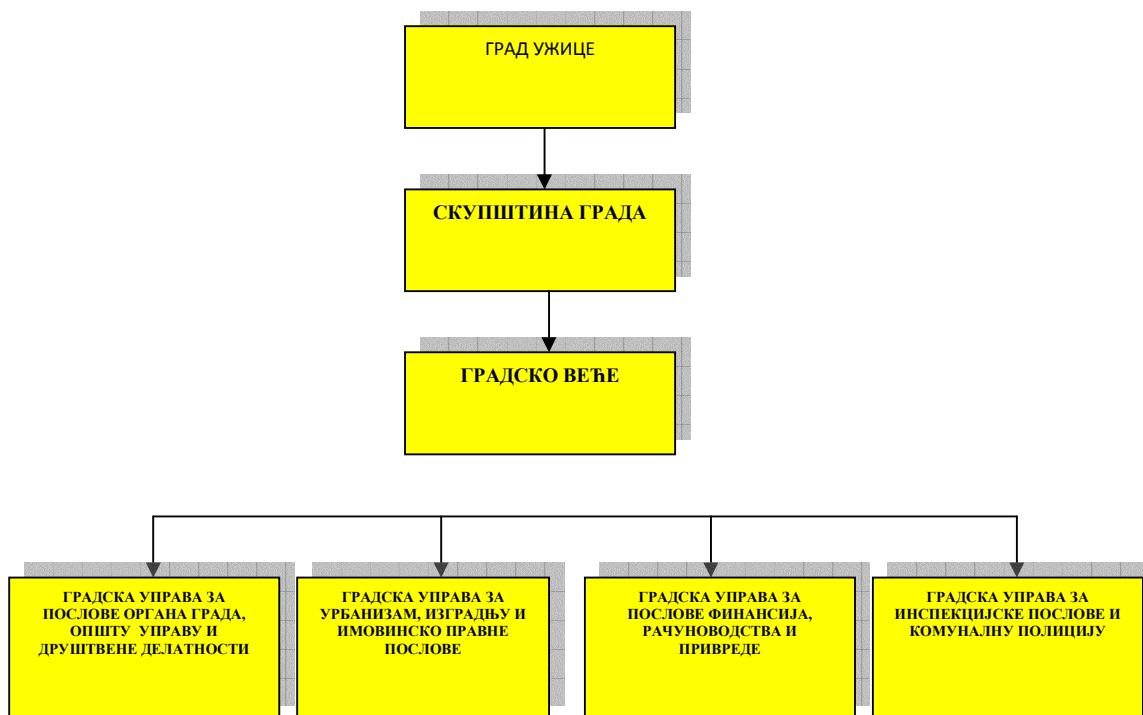
Имајући за свој основ одредбе Закона о локалној самоуправи, Ужице има статус града, а обавезе и овлашћења Града су регулисани Статутом града Ужица и Одлуком о градским управама. Град Ужице сачињава 31 месна заједница.

У Граду се врше послови из његовог изворног делокруга и поверени послови из оквира права и дужности Републике, утврђени Уставом, законом и Статутом. У складу са Уставом и Законом, Град у вршењу своје надлежности и преко својих органа:

- доноси програме развоја Града и појединих делатности;
- доноси просторни план Града, урбанистичке планове, програме уређења грађевинског земљишта;
- доноси буџет, усваја завршни рачун и друге послове од значаја за финансијско пословање Града;
- уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности;
- стара се о заштити животне средине;
- оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите, социјалне заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;
- доноси стратегије и усваја посебне мере у циљу отклањања неједнакости и стварања једнаких могућности остваривања људских и мањинских права;
- стара се о јавном информисању од локалног значаја и обезбеђује услове за јавно информисање;
- образује инспекцијске службе и врши инспекцијски надзор над извршењем прописа и других општих аката из надлежности Града;
- образује комуналну полицију, обезбеђује и организује вршење послова комуналне полиције;
- уређује организацију и рад мировних већа;
- уређује и обезбеђује употребу имена, грба и других обележја Града;
- обавља и друге послове од непосредног интереса за грађане, у складу с Уставом, законом и Статутом.

Град Ужице преко својих органа и служби врши послове које му повери Република. Органи Града су Скупштина, Градоначелник, Градско веће и градске управе. Грађани учествују у вршењу послова града преко изабраних одборника у Скупштини града, грађанске иницијативе, збора грађана и референдума, у складу са Уставом, законом и Статутом.

Шема организационе структуре града Ужица:

Скупштина града је најважнији орган одлучивања у јединици локалне самоуправе. Она се састоји у потпуности од изабраних представника грађана – одборника. У Ужицу, Скупштина града има 67 одборника, а њене седнице се одржавају најмање једном у три месеца. Нормативна надлежност Скупштине града подразумева доношење статута, прописа и других општих аката, буџета и завршног рачуна, програма развоја града, урбанистичког плана и других одлука о питањима из надлежности. Изборна надлежност се односи на избор Председника и Заменика председника Скупштине града, чланова Градског већа (на предлог градоначелника), Секретара Скупштине, Начелника Градске управе (на предлог Градоначелника), као и на постављање директора и управних и надзорних одбора, јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач Град.

Градоначелника бира Скупштина града, из реда одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине града. Градоначелник има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Градоначелник представља и заступа Град;предлаже начин решавања питања о којима одлучује Скупштина града; наредбодавац је за извршење буџета. Градоначелник представља Градско веће, сазива и води његове седнице.

Градоначелник је одговоран за законитост рада Градског већа.

Градско веће је орган који усклађује рад Градоначелника и Скупштине града и врши контролно-надзорну функцију над радом Градске управе. Ради се, дакле, о другостепеном органу одлучивања у управном поступку, које у Ужицу чини 9 чланова, које на предлог Градоначелника бира Скупштина града. Градоначелник и Заменик градоначелника су чланови Градског већа по функцији. Мандат чланова градског већа траје четири године.

За вршење управних послова у оквиру права и дужности Града и одређених стручних послова за потребе Скупштине, Градоначелника и Градског већа, образују се градске управе за поједине области. Одлуком о градским управама, образоване су Градске управе за:

- послове органа града, општу управу и друштвене делатности
- послове финансија, рачуноводства и привреду
- за урбанизам, изградњу и имовинско правне послове
- за инспекцијске послове и комуналну полицију

Градске управе поступају према правилима струке, непристрасно и политички неутрално и дужне су да сваком омогуће једнаку правну заштиту у остваривању права, обавеза и правних интереса. Њима руководе Начелници који за свој рад одговарају Скупштини града и Градском већу, а у складу са Статутом и Одлуком о организацији Градских управа. Градско веће може разрешити Начелника на основу образложеног предлога Градоначелника, или најмање трећине чланова Градског већа. Предлог за разрешење Начелника може поднети и најмање трећина одборника Скупштине града.

Град Ужице је до сада основао или учествовао у оснивању седам јавних предузећа и 14 јавних установа са циљем унапређења услуга према грађанима и привреди. Град Ужице тежи развоју постојећих и отварању нових институција како би постао модеран јавни сервис и подручје атрактивно за угодан за живот. Град Ужице поседује просторне услове за развој, али се суочава са проблемом људских ресурса. С једне стране, постоје законска ограничења која спречавају нова запошљавања у јавном сектору, а с друге, лоша организација и неразвијена функција управљања људским ресурсима. Град Ужице настоји да позитивна законска решења (Закон о јавној својини, Закон о приватно-јавним партнерствима, Закон о концесијама, Закон о комуналним делатностима, Закон о делатностима од општег интереса и јавним предузећима) искористи као шансу да се окрене убрзаном економском развоју.

2.6 SWOT и кључни изазови

SWOT анализа, као кључни апарат за идентификацију могућих предности заједнице у односу на компаративне системе, утврдила је основне правце деловања и представља резултат дискусија и анализа о интерним снагама и слабостима и екстерним претњама и могућностима у четири области: инфраструктура и животна средина, економски развој, друштвени развој и управљање.

2.6.1 Инфраструктура и животна средина

Идентификовани атрибути у табели резултат су рада Радне групе за инфраструктуру и животну средину, односно учесника радионица - представника релевантних институција и компетентних појединаца у граду Ужицу и представљају збирни исказ њиховог виђења постојећег стања.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ol style="list-style-type: none"> 1) Природни ресурси (хидропотенцијал, шумски потенцијал, природна добра) 2) Географски положај 3) Развијен систем водоснабдевања (акумулација „Врути“) 4) Пруга Београд- Бар 5) Саобраћајна повезаност са Црном Гором и Босном и Херцеговином 6) Развијена мрежа локалних путева 7) Мониторинг животне средине- ваздуха 8) Примарна мрежа гасовода 9) Регионална депонија „Дубоко“ 10) Ресурсна база за развој ваздушног саобраћаја – урађена конверзија аеродрома „Поникве“ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Недовољно искоришћени потенцијали природних ресурса, неискоришћен потенцијал обновљивих извора енергије 2) Нерационално коришћење енергије 3) Лоше стање сеоских водовода - нерешено снабдевање на сеоском подручју 4) Недостатак система за регулацију отпадних вода (кишне и фекалне канализационе мреже, постројења за пречишћавање отпадних вода) 5) Лош квалитет локалних путева 6) Оптерећеност уже градске зоне транзитним саобраћајем 7) Велики број котларница и ложишта на фосилна горива 8) Неразвијена секундарна и дистрибутивна мрежа

11) Планска и стратешка документа и пројектна документација 12) Институционални оквир (ЗЗЈЗ, ВПТШ, ЈКП, ЈП, РРА) 13) Људски ресурси	(топлификација и гасификација) 9) Недостатак студије јавног превоза 10) Несанирана депонија Сарића Осоје 11) Неразвијен систем управљања отпадом 12) Лоше организован јавни превоз 13) Слабо одржавање инфраструктуре
МОГУЋНОСТИ 1) Националне стратегије 2) Планиране трасе аутопутева 3) Извори финансирања МЕРР/НИП, ИПА и други фондови 4) Закон о приватно јавним партнерствима 5) Велики број локација (12) за изградњу минихидроелектрана 6) Активација аеродрома „Поникве“	ПРЕТЊЕ 1) Аутопут Београд-Пожега није приоритет на националном нивоу (Коридор 10 је први приоритет) 2) Економска криза 3) Политичка нестабилност 4) Висок степен корупције 5) Непостојање законске регулативе и стандарда у области одржавања инфраструктуре 6) Спорост у имплементацији стратегија

Кључни изазови:

1. Унапређење и управљање путном мрежом- саобраћајном инфраструктуром
2. Унапређење система управљања отпадом
3. Даљи развој и модернизација водоводног система
4. Развој и модернизација система сакупљања и одвођења атмосферских и отпадних вода као и пречишћавања отпадних вода
5. Развој енергетске ефикасности и повећано коришћење обновљивих извора енергије

У области инфраструктуре посебну пажњу треба дати реконструкцији и изградњи путне мреже, развоју и освамењавању водоводног система као и развоју канализационог система.

На путној мрежи треба инсистирати код ЈП"Путеви Србје" да се изврши реконструкција и модернизује комплетна саобраћајница до Пожеге и до Златибора. Посебно треба инсистирати да се заврши петља на Белој Земљи у складу са техничким правилима као и да се повећа безбедност пешака на самој петљи. Такође треба инсистирати да се подигне ранг одржавањ арегионалног пута Р 263, јер је то пут који води до нове санитарне депоније „Дубоко“ и који ће бити доста оптерећен.

Што се тиче локалне мреже улица и путева које има око 450 км требало би тражити могућност да се годишње повећају средства за комплетне реконструкције истих јер су у изузетно лошем стању. Сваке године би било потребно минимално 400.000.000 динара, ван редовног одржавања, да се сукцесивно обнављају саобраћајнице.

Водовод као систем од стратешког значаја за грађане, мора се сваке године модернизовати, што подразумева и замену дотрајалих цеви. Посебну пажњу треба обратити на фабрику за прераду воде, на проширење њених капацитета и увођење нових технологија.

Систем канализације је у лошем стању, како развијеност мреже тако и недостатак ситета за пречишћавање. Мора се обратити пажња и на канализације сеоских месних заједница јер поједине од њих, директно угрожавају изворишта воде за пиће.

Отварањем депоније „Дубоко“ решен је велики комунални проблем, али она не сме да постане само одлагалиште за смеће без селекције отпада и остваривања прихода од селектованог отпада. Сви ти проблеми се морају решавати адекватном ценовном политиком и увођењем еколошке таксе.

У наредном периоду се мора извршити прикључење свих градских јавних котларница на гас, јер је то један од услова за смањење загађења ваздуха. Сем тога треба пронаћи стимулативан начин да се што више индивидуалних котларница прикључи на гас.

2.6.2 Економија

Идентификовани атрибути у табели резултат су рада са радионица Радне групе за економски развој и представљају збирни исказ њиховог виђења постојећег стања.

СНАГЕ 1) Велики системи као носиоци развоја: („Ваљаоница бабра“, „Ваљаоница алуминијума“ - извозно оријентисани „Путеви“ и „Јединство“ 2) Постојање институција за подршку бизнису и образовних институција (Бизнис инкубатор, РРА „Златибор“, РПК Ужице, НСЗ, средње стручне школе и ВПТ школа) 3) Слободна зона	СЛАБОСТИ 1) Привреда не генерише нова радна места 2) Лоша инфраструктурна повезаност, (непостојање аутопута) и лоше стање постојеће путне мреже (пут према аеродрому „Поникве“, регионални путеви) 3) Није развијена повољна клима за развој предузетништва 4) Неусаглашеност између потреба привреде и расположиве радне снаге
---	--

<p>4) Квалификована радна снага 5) Природни ресурси (енергија, вода) 6) Географски положај 7) 3.500 регистрованих МСП 8) Туристичке организације и агенције 9) Успостављени: Савет за пољопривреду, Савет за запошљавање, Привредни савет 10) НВО (које се баве економским пројектима)</p>	<p>5) Неразвијен концепт доживотног учења 6) Нема довољно предуслова за <i>greenfield</i> инвестиције 7) Постојање сиве економије 8) Недовољна инфраструктурна опремљеност Бизнис инкубатора (приступни пут) 9) Дисконтинуитет у имплементацији и праћењу стратешких докумената,</p>
<p>МОГУЋНОСТИ</p> <p>1) Национални и међународни програми подршке развоју предузетништва 2) Национални и међународни програми подршке пољопривреди 3) Национални и међународни програми подршке развоју туризма (нарочито сеоског) 4) Програми који подстичу међуопштинску, регионалну и прекограничну сарадњу 5) Заинтересованост научних и истраживачких институција за сарадњу 6) Програми подршке стандардизацији 7) Унапређење законске регулативе у погледу финансирања ЛС, јавне својине, јавно-приватних партнерстава 8) Изградња ауто пута и 9) Стављање аеродрома „Поникве“ у функцију</p>	<p>ПРЕТЊЕ</p> <p>1) Политичка нестабилност 2) Глобална економска криза 3) Миграција становништва (село-град, град Ужице ка већим градовима: Београд, Нови Сад) 4) Спор процес децентрализације 5) Неадекватна пореска политика, и недовољни финансијски подстицаји (кредити, субвенције, донације и сл.) 5) Конкуренција и укидање царина, 6) Незавршена „гиљотина прописа“ 7) Непостојање закона о занатству, 8) Споро увођење европских стандарда 9) Непримењивање важећих закона</p>

Кључни изазови

1. Унапређење инфраструктуре у циљу привлачења нових инвестиција
2. Повећање броја радних места
3. Развој руралне економије и развој туризма
4. Унапређење услова за развој предузетништва
5. Унапређење услова за развој браунфилд и гринфилд инвестиција

2.6.3 Друштвени развој

Идентификовани атрибути у табели резултат су рада Радне групе за друштвени развој који су учествујући на радионицама дошли до заједничког, збирног исказа њиховог виђења постојећег стања у области друштвеног развоја.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<p>1) Центар Златиборског управног округа – седиште регионалних установа образовања, културе, здравства, запошљавања, регионалног развоја 2) Градска управа за послове органа града, општу управу и друштвене делатности 3) Усвојена релевантна секторска стратешка документа (Стратегије за младе, запошљавање, особе са инвалидитетом, избегла и интерно расељена лица 4) Развијена мрежа образовних установа (предшколско, основно школско, средње школско, високо школско образовање) 5) Примарна здравствена заштита доступна у руралном и урбаном подручју 6) Постојећи капацитети за институционални смештај старих лица и деце без родитељског старања 7) Релативно развијена мрежа социјалних услуга за различите категорије корисника социјалне заштите</p>	<p>1) Неразвијени капацитети у оквиру јавног, приватног и сектора грађанског друштва за преузимање лидерске позиције у процесу регионалног повезивања 2) Недовољно развијени капацитети у оквиру Градске управе за координацију процеса друштвеног развоја на нивоу Града 3) Непостојање секторских стратешких документа од значаја за унапређење појединих области(нпр. безбедности, културе и сл.) 4) Непостојање или недовољно дефинисана улога постојећих саветодавних тела на нивоу Града 5) Изостанак партнерског приступа/сарадње јавног, приватног и сектора грађанског друштва за потребе реализације програма/активности и пружање услуга 6) Недовољно јасно дефинисана буџетска издвајања за имплементацију стратешких приоритета 7) Нерационална мрежа образовних установа 8) Неусклађеност локалног система образовања са</p>

<p>8) Постојећи инфраструктурни (стадион, хала, спортских терени и сл.)и организациони капацитети (јавна установа „Велики парк“, Спортски савез, спортска удружења) омогућавају реализацију различитих спортских активности</p> <p>9) Постојање институција културе локалног и регионалног значаја са постојећом инфраструктуром и ангажованим стручним кадром.</p> <p>10) Постојећи институционални и организациони капацитети од значаја за обезбеђивање безбедности грађана/ки</p> <p>11) Релативно велики број организација грађанског друштва које делују у различитим областима, од значаја за друштвени развој</p>	<p>потребама локалног и регионалног тржишта рада</p> <p>Непостојање капацитета за смештај и исхрану ђака и студената</p> <p>9) Постојећа мрежа служби за превентивну здравствену заштиту, нарочито у руралним областима захтева рационализацију и реконструкцију у складу са дефинисаним потребама</p> <p>10) Недостатак/непостојање капацитета за успостављање ванинституционалих услуга социјалне заштите</p> <p>11) Културна понуда Града у највећем проценту не излази у сусрет културним потребама различитих група</p> <p>12) Постојећи спортски инфраструктурни капацитети недовољно искоришћени</p> <p>13) Непостојање одрживих модела сарадње за промоцију здравих стилова живота и реализацију програма од значаја за њихову примену.</p>
<p style="text-align: center;">ШАНСЕ</p> <p>1) Процес децентрализације дефинисан релевантим законима</p> <p>2) Национална стратешка документа (нпр. Стратегија одрживог развоја, Стратегија социјалне заштите, Стратегија запошљавања, Стратегија за младе, Стратегија за децу, Стратегија за старе, Стратегија образовања за одрживи развој, Стратегија образовања одраслих и др. секторске стратегије)</p> <p>4) Национални и међународни програми</p> <p>5) Могућност међуопштинског и међународног повезивања(нпр.програми прекограничне сарадње)</p> <p>6) Покренути процеси на националном нивоу од значаја за повезивање јавног, приватног и сектора грађанског друштва</p> <p>7) Покренуте иницијативе за развој града у различитим областима (нпр. Ужице – центар Златиборског округа; развој здравственог туризма; унапређење саобраћајне инфраструктуре и сл.)</p>	<p style="text-align: center;">ПРЕТЊЕ</p> <p>1) Политичка нестабилност на националном и локалном нивоу</p> <p>2) Децентрализацију надлежности не прати фискална децентрализација</p> <p>3) Непостојање дефинисаних националних стратешких праваца за поједине области друштвеног развоја</p> <p>4) Изостанак релевантних законских решења, односно непостојање капацитета за имплементацију постојећих, велики проценат миграција младих високообразовних кадрова у веће центре (Београд, Нови Сад)</p> <p>5) Велики број старачких и самачких домаћинстава у руралном подручју са израженим социјалним ризицима</p> <p>6) Пораст друштвено неприхватљивог понашања код младих</p> <p>7) Тренд пораста сиромаштва и социјалне искључености, апатија грађана и губитак поверења у систем</p> <p>8) Пораст броја оболелих од хроничних незаразних болести, без обзира на узраст</p> <p>9) Непостојање механизма за регионално повезивање</p>

Процењујући постојеће капацитете града Ужице у области друштвеног развоја, као значајног стуба одрживог развоја, град Ужице као **кључне изазове** у наредном периоду препознаје:

- даље унапређење постојећих и развој нових капацитета Града за промоцију здравих стилова живота;
- Успостављање ефикаснијег система здравствене превенције и здравствене заштите, посебно у светлу процеса деинституционализације здравствених услуга;
- потребу за изградњом, реконструкцијом, опремањем спортских терена и објеката, који ће омогућити унапређење услова за реализацију различитих спортских активности за различите врсте спорта (масовног, рекреативног, школског, професионалног,...)
- усклађивање образовног система са потребама тржишта рада је један од кључних изазова са којима се сусреће систем образовања. Поред тога, град Ужице као кључни изазов за развој образовног система препознаје нужност успостављања Универзитетског центра у Крчагову. Капацитети који су успостављени у овом процесу захтевају интензивирање активности које су усмерена ка изградњи инфраструктурних, организационих, као и капацитета људских ресурса у наредном периоду;
- значај развоја концепта доживотног образовања у свим областима од значаја за одрживи развој заједнице, кроз систем неформалног и формалног образовања који захтева додатну подршку локалне заједнице;
- процес децентрализације и деинституционализације система социјалне заштите, са једне стране, али и повећање захтева и структуре захтева грађана за социјалном подршком, поставља пред локалне самоуправе бројне изазове. Они се пре свега односе на недовољно развијене капацитете јавног, приватног и сектора грађанског друштва за пружање социјалних услуга.

- културна понуда града не излази у сусрет разноврсним потребама грађана, па је постојећим институцијама културе, али и удружењима грађана који делују у овој области, креирање богатије понуде, један од важнијих задатака у наредном периоду
- питања безбедности људи (посебно деце и младих) и имовине захтевају повезивање свих постојећих капацитета кроз координисано израђену и имплементирану локалну стратегију.

Управљање

Идентификовани атрибути у табели резултат су рада Радне групе за управљање и представљају збирни исказ њиховог виђења постојећег стања.

<p style="text-align: center;">СНАГЕ</p> <p>1) Развијен институционални капацитет (Градске управе, ЛЕР, ЈП, ГИС, РПК, РРА, БИЦ, РЦУ, РЗЦ, ВПТШ, УФ, ПСС, НВО-сектор...)</p> <p>2) Просторни услови за даљи развој</p> <p>3) Усвојена планска документа (ПП, ГУП)</p> <p>4) Усвојена Стратегија развоја људских ресурса</p> <p>5) Усвојен Програм развоја општине</p> <p>6) Усвојене секторске развојне стратегије (5)</p> <p>7) Искуство у формирању међуопштинских институција и мрежа (РС депонија, РРА, Локална пореска администрација...)</p> <p>8) Постојећа саветодавна тела (за запошљавање, саобраћај, развој града, привредни савет...)</p>	<p style="text-align: center;">СЛАБОСТИ</p> <p>1) Неповољна образовна и старосна структура запослених</p> <p>2) Неадекватна обученост управљачких кадрова</p> <p>3) Недостатак механизма и стандардизованих процедура у управљању</p> <p>4) Лоша комуникација (хоризонтална И вертикална)</p> <p>5) Традиционална спорост, инертност управа</p> <p>6) Лоша реализација усвојених стратешких и планских документа</p>
<p style="text-align: center;">ШАНСЕ</p> <p>1) Примена закона о финансирању локалних самоуправа</p> <p>2) Проширење надлежности локалне самоуправе кроз законску регулативу</p> <p>3) Извршена конверзија војне имовине у цивилну на подручју Крчагова</p> <p>4) Усвајање закона о јавно-приватним партнерствима</p> <p>5) Закон о регионалном развоју</p> <p>6) Законска регулатива која прописује веће учешће грађана и приватног сектора у процесима одлучивања</p> <p>7) Добијање статуса земље кандидата и каснији улазак у ЕУ</p> <p>8) Доступност фондова ЕУ и осталих донаторских средстава</p>	<p style="text-align: center;">ПРЕТЊЕ</p> <p>1) Застој државе у процесима децентрализације и регионализације</p> <p>2) Укидање/измештање републичких система из Града</p> <p>3) Недефинисан регионални ниво власти</p> <p>4) Неадекватна законска регулатива</p> <p>5) Уредба Владе РС о забрани запошљавања у јавном сектору</p> <p>6) Непримењивање усвојене законске регулативе</p>

Кључни изазови

1. Развој институција локалне самоуправе
2. Боље коришћење надлежности
3. Континуална едукација – целоживотно учење
4. Примена концепта стратешког планирања на свим нивоима управљања

4. СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТ

4.1 Визија

Ужице, мој град будућности

Уређен на принципима одрживог развоја, интегрисан у европске трендове.

Град Ужице је инфраструктурно, еколошки, економски и друштвено развијен.

Град Ужице је носилац напретка региона - заједнице, засноване на поштовању и партнерству грађана/ки, привреде и јавне управе.

Визија развоја града Ужица наглашава да Ужице као град садашњости и будућности треба да пружа могућност просперитета и постане привлачан за живот свим генерацијама.

У тој будућности, Ужице жели да постане економски, универзитетски и туристички лидер, не само Златиборског округа, већ један од водећих у западном региону, који природно спаја три велика простора – Србију, Босну и Херцеговину и Црну Гору. Његови потенцијали, близина туристички атрактивних дестинација и образовано становништво, то треба да омогуће.

Будући убрзани економски развој треба да се оствари уз очување природних, људских и осталих потенцијала, тако да наредним генерацијама оставимо у наследство град чији развој не угрожава животну средину. Висок квалитет живота свих његових грађана је идеја водила, а концепт одрживог развоја треба да буде окосница, јер једино такав развој може обезбедити богат живот у економском, културолошком, социолошком, здравственом и сваком другом смислу.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ СЛОГАНА

Ужице 2020. = УЖИЧАНСТВЕНО

Уређено
Животно
Инспиративно
Чисто
Атрактивно
Напредно
Сигурно
Топло
Визионарско
Европско
Наше
Одрживо

Слоган одражава оптимизам у погледу просперитета будућег развоја Ужица и могућности да се сваки његов грађанин, али и посетилац осећа пријатно у сваком погледу. Настао је на једној од радионица, а пратећи савремене тенденције, развио се путем друштвене мреже Facebook. Развијајући свој град, стварамо могућност да сви његови становници, као и они који осећају Ужице као свој град, остваре сваку пружену шансу.

4.2 Стратешки циљеви

4.2.1 Приоритетна област - Инфраструктура и животна средина

Општи циљ: Стварање услова за одрживи развој Града, коришћењем потенцијала, доступношћу модернизоване и савремене инфраструктуре свим корисницима и унапређењем и развојем система управљања инфраструктуром и животном средином

<p>Специфични циљ 1.1</p> <p>Развој, унапређење и управљање саобраћајном инфраструктуром</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повећан ниво услуга на постојећој саобраћајној мрежи - Развијен систем саобраћајне мреже - Умрежени различити видови транспорта - Успостављена саобраћајна веза Ужице – Севојно и будућег аутопута
<p>Специфични циљ 1.2</p> <p>Заштита и унапређење животне средине</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Успостављен систем мониторинга животне средине - Развијени институционални капацитети - Унапређен систем управљања отпадом - Унапређена и развијена свест становништва о заштити животне средине и одрживом развоју - Унапређен квалитет ваздуха
<p>Специфични циљ 1.3</p> <p>Унапређење, модернизација и управљање комуналном инфраструктуром</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Унапређен систем управљања отпадним и атмосферским водама - Развијена дистрибутивна мрежа гасовода - Развијен и модернизован систем водоснабдевања - Развијен и унапређен систем управљања комуналним објектима
<p>Специфични циљ 1.4</p> <p>Развој комуникационе инфраструктуре</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Умрежене све месне заједнице - Ажуриране базе централних регистара - Умрежена јавна, јавно – комунална предузећа и установе на локалном и републичком нивоу - Обезбеђена размена података за развој ГИС - а

<p>Специфични циљ 1.5</p> <p>Унапређење енергетске ефикасности и повећање удела обновљивих извора енергије у укупној потрошњи</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повећана енергетска ефикасност и рационалније коришћење енергије - Повећано коришћење обновљивих извора енергије - Имплементација енергетске политике на локалном нивоу, (Израда енергетског плана развоја Града, успостављање енергетског менаџмента)
--	---

4.2.2 Приоритетна област – Економија

Општи циљ: Стварање повољног амбијента за развој града као привредног центра региона, унапређење услова за привлачење инвестиција, повећање запослености и јачање конкурентности

<p>Специфични циљ 2.1</p> <p>Развој привреде на територији града и и стварање услова за привлачење нових инвестиција</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Створени услови за привлачење директних инвестиција - Развијена пословна инфраструктура и заједнички пословни сервиси
<p>Специфични циљ 2.2</p> <p>Побољшање квалитета, обима и доступности услуга за подршку развоју МСП и предузетништва</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обезбеђени инструменти финансијске подршке за развој предузетништва - Обезбеђена нефинансијска подршка за развој предузетништва - Усклађен систем формалног образовања са потребама привреде - Успостављен систем неформалног образовања у складу са потребама привреде
<p>Специфични циљ 2.3</p> <p>Развој руралне економије кроз подстицање задругарства и јачање партнерстава у пољопривредној производњи</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Створени услови за заустављање одлива становништва из руралних подручја - Повећана стопа продуктивности и запошљавања у руралним подручјима - Повећани произвођачки и прерађивачки капацитети пољопривредног сектора - Створени препознатљиви пољопривредни производи
<p>Специфични циљ 2.4</p> <p>Унапређење услова за одрживи развој туризма</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Унапређени постојећи и формиран новии туристички производи - Унапређен квалитет услуга у туризму са ојачаним људским и институционалним ресурсима - Унапређена туристичка инфраструктура - Валоризација природног и културног наслеђа

Специфични циљ 2.5 Јачање локалног и регионалног развоја и међуопштинске сарадње	Очекивани резултати: <ul style="list-style-type: none"> - Развијена регионална сарадња - Развијена прекогранична сарадња
---	---

4.2.3 Приоритетна област - Друштвени развој

Општи циљ: Стварање повољне демографске слике, унапређењем здравља, образовања, промоцијом и подстицањем здравих стилова живота, у безбедном окружењу које подстиче принципе социјалне интеграције, очувањем традиционалних и развојем нових културних вредности

Специфични циљ 3.1 Унапређење здравља становништва промовијом здравих стилова живота и развојем мреже здравствене подршке	Очекивани резултати: <ul style="list-style-type: none"> - Иницирана, развијена и ојачана партнерства између јавног, приватног и сектора грађанског друштва на локалном, регионалном и националном нивоу за потребе промоције здравља и здравих стилова живота - Унапређена превентивна и примарна здравствена заштита грађана/ки у урбаном и руралном подручју развојем услуга и капацитета пружаоца здравствених услуга из јавног, приватног и сектора грађанског друштва - Ефективније коришћење постојећих и успостављање нових капацитета (просторних, организационих, људских ресурса) за развој спорта и физичке културе
Специфични циљ 3.2 Развој образовања у функцији одрживог развоја	Очекивани резултати: <ul style="list-style-type: none"> - Унапређен систем високог образовања - Рационализована мрежа основношколских установа - Предшколско образовање доступно деци у урбаном и руралном подручју - Квалификациона структура усклађена са потребама тржишта рада - Развијена мрежа пружалаца услуга и програма неформалног образовања која омогућава доживотно образовање доступно свима - Подигнут ниво стваралаштва и иницијатива младих у разним областима кроз организовану подршку локалне заједнице - Услови образовања подстичу одрживи

	развој
Специфични циљ 3.3 Развој и унапређење социјалне заштите грађана/ки од значаја за превазилажење и превенцију различитих социјалних ризика	Очекивани резултати: <ul style="list-style-type: none"> - Значајно унапређен интегративни модел којим је повећан обухват грађана који се налазе у социјалним ризицима - Повећана стопа запошљивости лица са отежаним фактором запошљивости
Специфични циљ 3.4 Унапређење културе и очување традиције у функцији одрживог развоја	Очекивани резултати: <ul style="list-style-type: none"> - Културна понуда града Ужица значајно обogaћена и препознатљива на националном и међународном нивоу
Специфични циљ 3.5 Унапређење безбедности људи и имовине	Очекивани резултати: <ul style="list-style-type: none"> - Успостављени нови и ојачани постојећи капацитети ресорних институција и унапређење међусекторске сарадње у примени постојећих мера безбедности дефинисаних релевантним законима - Развој и имплементација превентивних програма од значаја за безбедност људи и имовине - Смањена стопа криминалитета - Смањен број зависника од психоактивних супстанци

4.2.4 Приоритетна област - Управљање

Општи циљ: Развој и добро управљање градом применом стратешког планирања и синхронизованим деловањем јавног, привредног и цивилног сектора

<p>Специфични циљ 4.1 Локална самоуправа – модеран сервис грађана</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Формиран градски развојни центар - Унапређени процеси у градским управама - Развијена Е – управа - Промовисане услуге града
<p>Специфични циљ 4.2 Ефикасније и ефективније спровођење надлежности града у складу са стандардима ЕУ</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Унапређено функционисање градских управа, предузећа, установа и других институција основаних од стране града - Уражена студија о могућностима јавно – приватног партнерства - Урађени планови детаљне регулације
<p>Специфични циљ 4.3 Унапређени људски ресурси</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Запослени у управама се континуирано стручно усавшавају - Унапређена функција управљања људским ресурсима - Успостављени институционални капацитети за управљање људским ресурсима
<p>Специфични циљ 4.4 Примењен концепт стратешког планирања на свим нивоима управљања</p>	<p>Очекивани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Унапређена сазнања о значају стратешког планирања и примени стратегија - Успостављене процедуре за примену и праћење акционих планова на свим нивоима

5. ИМПЛЕМЕНТАЦИОНЕ ОДРЕДБЕ

За потребе ефикасне имплементације Стратегије дефинисан је Акциони план за петогодишњи период, који представља оперативни део стратешког документа и садржи детаљну разраду активности за све стратешке циљеве, укључујући и финансијске и имплементационе одредбе. У оквиру плана је дефинисан и систем за мониторинг и евалуацију, помоћу којег ће бити могуће периодично пратити на који начин и у којој мери се спроводе активности и реализују циљеви, што ће спроводити институције наведене у документу.

За потребе реализације Стратегије након истека важности акционог плана за првих пет година, предвиђена је анализа и евентуална ревизија стратешких циљева, као и израда новог акционог плана за наредни петогодишњи период.

144/2.

Град Ужице Стратешки план одрживог развоја Акциони план 2012 – 2016.

УВОД

Овај документ направљен је кроз финансијску помоћ Европске уније. Садржај овог документа искључива је одговорност града Ужица и ни на који начин не представља ставове Европске уније.

Акциони план града Ужица за период 2012 – 2016. представља оперативни документ којим се јасно дефинишу конкретне активности које се односе на имплементацију Стратегије локалног одрживог развоја заједнице. Овим документом се прецизно дефинишу обавезе институција и обавезе финансирања предвиђених активности којима ће се остварити развојни циљеви стратегије.

Израдом овог документа, мобилисана је шира друштвена заједница – грађани, институције, предузећа и невладине организације, која је претходно учествовала и у ревизији постојећег Програма одрживог развоја и на тај начин свеобухватно дефинисала политике развоја града Ужица у наредном петогодишњем периоду. Циљ ових активности је пре свега побољшање квалитета живота кроз унапређење комуналне и саобраћајне инфраструктуре, безбедности, привлачењем инвестиција, развојем пољопривреде и туризма као и побољшањем квалитета социјалних услуга.

Процес израде Акционог плана трајао је од јануара 2011 године. План је развијан на основу Методологије СЛОП, коју препоручује Стална конференција градова и општина, а уз помоћ Програма Подршке Општинама MSP IPA 2007 и њихових експерата. Кроз израду плана директно и индиректно су били укључени сви заинтересоване субјекти за успешну израду и имплементацију овог плана.

Осим координационог и стратешког тима састављеног од представника Града, у процес припреме плана и концепата пројеката су биле укључене и радне групе које су такође радиле на ревизији ПРО, које су чинили представници институција, Града, НВО, Регионалне агенције за развој, школа, комуналних предузећа и других. Значајну подршку у изради акционог плана је пружио пројекат "Образовање за одрживи развој на Западном Балкану", који имплементира Регионални центар за животну средину (REC), финансиран од стране Министарства спољних послова Финске, а спроводи Maxima Consulting, која реализује послове подизања капацитета општинских/градских управа, као и пружање подршке у погледу израде стратегија за локални одрживи развој или њихових акционих планова, а у оквиру REC пројекта.

I. ОПШТИ ПОДАЦИ О ГРАДУ УЖИЦУ

Ужице је један од највећих градова Западне Србије и представља административни, привредни и културни центар по површини највећег округа у Србији – Златиборског округа.

Златиборски управни округ се простире на површини од 6.172 км² и у њему живи 284.929 становника⁶. Округ обухвата 10 локалних самоуправа – девет општина: Ариље, Бајина Башта, Чајетина, Косјерић, Нова Варош, Пожега, Прибој, Пријеполје, Сјеница и град Ужице.

Ужице се налази у регији која представља тромеђу између Републике Србије, Црне Горе и Републике Српске и приближно је подједнако удаљено од престоница Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине (Ужице – Београд 200 км, Ужице – Подгорица 235 км, Ужице – Сарајево 190 км).

Територија града Ужице лежи у југозападном делу Србије, односно у централном делу Златиборског округа. Простире се на 666,15 км² површине (0.77% територије Републике Србије) и према попису из 2011. године има 78.018 становника⁷, који живе у 41 насељу.

Више података о природним, људским, јавним и осталим ресурсима, привреди и квалитету живота града Ужица, налази се у документу "Профил заједнице", доступном на званичном сајту града www.graduzice.org.

⁶ РСЗ, прелиминарни подаци "Попис становништва, домаћинства и станова у РС, 2011. године"

⁷ РСЗ, прелиминарни подаци "Попис становништва, домаћинства и станова у РС, 2011. године"

II. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ ПРОГРАМА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ УЖИЦЕ

Од средине осамдесетих година XX века у локалним самоуправама Србије је запостављено планирање развоја.

Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 09/02 и 33/02), дефинисана је као примарна одговорност локалне самоуправе да изради, усвоји и реализује програм развоја општине (члан 18. и 30).

Током 2007. општина Ужице је приступила изради Програма одрживог развоја општине Ужице 2008-2015. (Општина Ужице, 01 број 06-61/07 од 11.12.2007.), кровног документа који је основа планирања, а самим тим и оријентациона тачка за даље планске документе.

У изради Програма учествовали су бројни представници грађана, привреде, локалне управе и других институција и организација, уз подршку SDC (Swiss Agency for Development and Cooperation) кроз Програм подршке општинама (Municipal Support Programme). Приступ и методологија су дефинисани на основу: искустава МСП у изради планова промена и других планских докумената у општинама партнерима; сарадње са Институтом за економику предузећа и регионалну економију из Луцерна, као и искустава Светске Банке из методологије „Градови промена“.

Методом интеграције идентификовано је четрнаест области најважнијих за развој општине, као и стратегије и мере за њихово унапређење, у складу са постојећим републичким и општинским плановима: демографска политика, привреда, предузетништво, пољопривреда и развој села, туризам, заштита животне средине, саобраћај и инфраструктура, образовање, здравство, социјална политика, култура, спорт, међуопштинска сарадња и регионални развој, као и развој локалне самоуправе и јавних служби.

Програм одрживог развоја општине Ужице 2008 - 2015. године је:

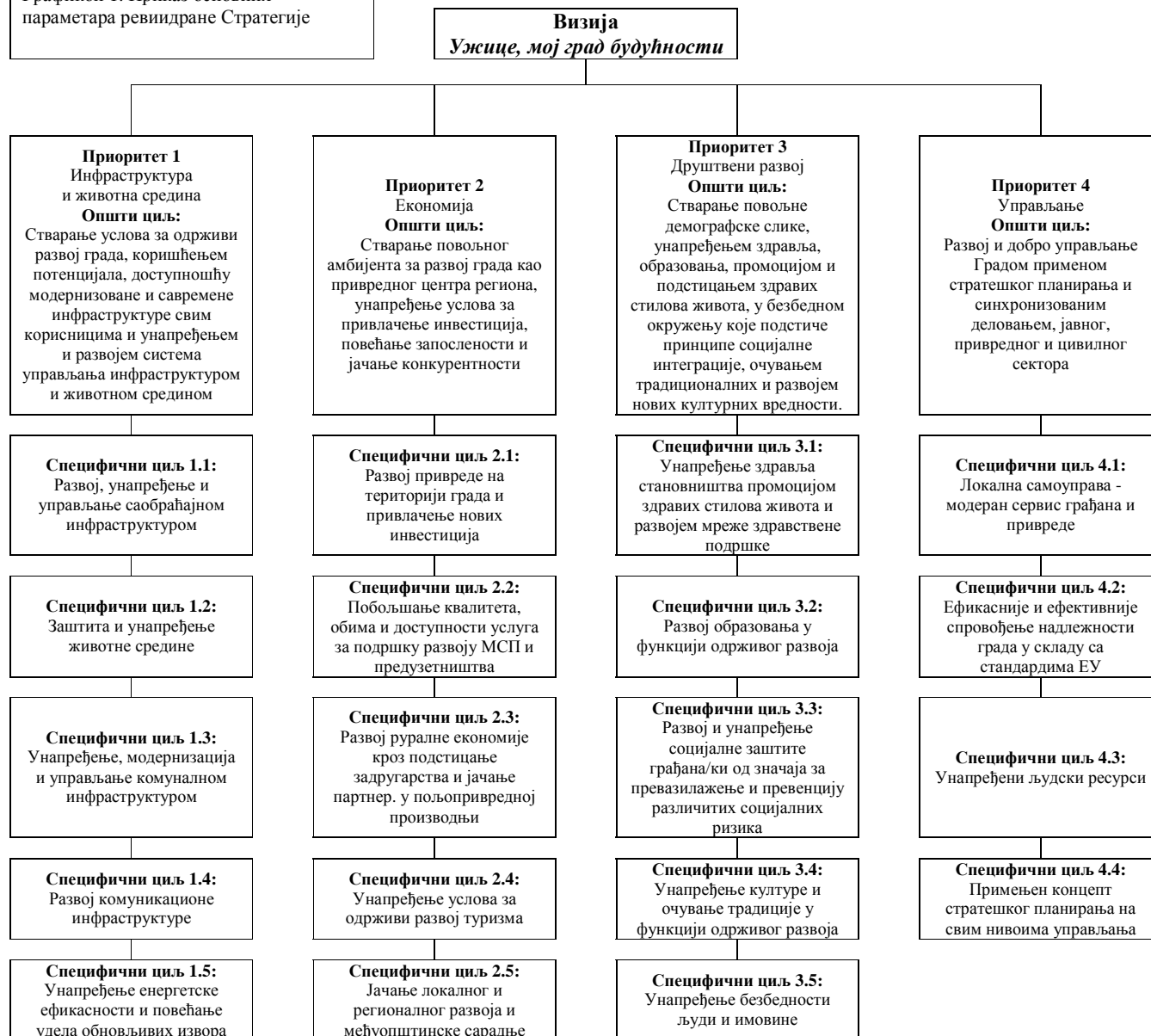
- ▶ документ којим се заједнички ствара слика будућности једне заједнице (визија), где жели да се буде (мисија), како да се до тога дође, у ком временском периоду, и шта је за то неопходно (ресурси, мере, инструменти);
- ▶ менаџмент инструмент којим се дефинишу будући задаци општине, јасно позиционирање према регији којој припада, потенцијалним инвеститорима, донаторима, кредитним фондовима и др.;
- ▶ синтеза свих планских докумената, уз поштовање њихове различитости, хијерархијске приоритетности, реалности, применљивости и др.;
- ▶ основа за даљи процес планирања (годишњи, средњорочни планови, секторски планови, и др.),

Овим документом су такође створене основе:

- ▶ да ПРО-а буде подршка у даљој примени општинског система планирања и повезивања са другим планским активностима;
- ▶ за изградњу капацитета општинских служби за израду и имплементацију ПРО;
- ▶ за подршку међуопштинској и регионалној сарадњи у смислу размене искуства и координације развоја.

Уз подршку програма MSP IPA 2007, пре почетка израде Акционог плана, са Стратешким и Координационим тимом је договорено да се приступи ревизији постојеће стратегије, како би се ускладила са методологијом СЛОП коју препоручује Стална конференција градова и општина. Постојећих четрнаест приоритетних области обједињено је у четири сродне приоритетне области – Инфраструктура и животна средина, Економија, Друштвени развој и Управљање, а након тога су радне групе извршиле ревизију постојећих циљева и консолидовале документ према препорукама датим у СЛОП-у. Како је током ревизије детаљно сагледана ситуација у вези са стратешким циљевима, померен је и временски хоризонт на који се односи ревидирана стратегија, на наредних пет година од тренутног важења документа.

Графикон 1. Приказ основних параметара ревидиране Стратегије

III. ИЗВЕШТАЈ О ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ СТРАТЕГИЈЕ ОД 2008. ДО 2011. ГОДИНЕ

Програм одрживог развоја општине Ужице 2008 - 2015. године је рађен као локални кровни документ. Стратешки приступ у планирању омогућио је граду Ужицу да у претходном периоду успешно одговори на европске изазове као и на захтеве Европске Уније. Резултат тога је више реализованих пројеката који су финансирани средствима из предприступних фондова ЕУ као и средствима различитих донатора.

Након три године имплементације Програма, уочена су одређена одступања од планираног.

Узимајући у обзир чињеницу да СЛОП треба да пројектује стратешке приоритете и оперативне циљеве за период од пет година, од 2012. до 2016. године, важно је напоменути неколико ствари.

Током имплементације Програма изостала је Израда плана мониторинга и оцене реализације, односно:

- ▶ дефинисање индикатора мониторинга и евалуације;
- ▶ временски распоред вршења мониторинга и евалуације;
- ▶ дефинисање „одговорних“ за вршење мониторинга и евалуације.

Листа пројеката је била дефинисана само за прву годину реализације Програма, тако да није било могуће усмеравати ток реализације Програма. У таквој ситуацији реализовани су бројни пројекти који нису били идентификовани Акционим планом.

Такође је уочена недовољна сарадња и размена информација између управа, установа и институција града, што има за последицу мешање ингеренција, преклапање пројеката, дуплирање база података и сл.

Стратегија развоја људских ресурса градске управе Ужице 2010-2014. (Скупштина града- II број 06-55/10, 24. јун 2010. године) у поглављу SWOT анализа Градске управе, је показала солидну административну покривеност градских управа и одељења у оквиру њих. Таква организација захтева и међусекторску сарадњу, координисан приступ проблемима, транспарентност података и ефикасан систем размене информација. Поред поменуте стратегије, Град је усвојио и План капиталних инвестиција за период 2010 – 2015. године. Развој и праћење наведених стратешких документа захтева промене у одређеним областима Програма, као и у самој имплементацији.

Све ово су разлози који су довели до покретања процеса Ревизије Програма одрживог развоја општине Ужице 2008 – 2015. године, где ће као област од изузетне важности бити успостављање управљачких механизма за успешну имплементацију и праћење Стратегије у наредном периоду.

У Програму развоја општине нису постојали индикатори за праћење спровођења Програма. Ревизијом Програма и усаглашавањем са СЛОП методологијом, а користећи сет основних индикатора одрживости који препоручује СКГО, у Акционом плану постављени су индикатори у оквиру сваког приоритета, као и сет индикатора за праћење ефикасности градских управа који се односе на четврти приоритет - Управљање.

Табела 1. Индикатори за мониторинг Стратегије одрживог развоја

Индикатор	Извор верификације	Почетна година подаци за 2010	Циљ 2016
Приоритет 1: Инфраструктура и животна средина			
Квалитет површинских вода	Републички хидрометеоролошки завод Србије	СТАЊЕ КВАЛИТЕТА ВОДА у 2009. ПОКАЗАТЕЉ: КЛАСА: растворени кисеоник I процент засићења кисеоником I БПК-5 II ХПК I степен сапробности II највероватнији број коли-клица IV суспендоване материје III растворене материје I рН II	↗

		видљиве отпадне материје боја III мирис I СТВАРНА КЛАСА II/III	
Управљање отпадним водама у урбаним подручјима Пречишћене(отпадне воде,хиљ.м ³)	ЈКП "Водовод" Ужице	-	↗
% домаћинства прикључен на водоводну мрежу	ЈКП"Водовод" Ужице	Домаћинства 20179 Правна лица 1197	↗
Број дана са лошим квалитетом ваздуха	Завод за јавно здравље Ужице	210	↓
Заштићене области (%)	Туристичка организација Ужице	5,6%(Потпећка пећина 19,6ха Зеленика, Јелова гора 3,8ха Кадињача 20,4ха Шарган, Мокра Гора 3678,2ха)	→
Дужина путева у км по км ²	Републички завод за статистику Општине у Србији 2010.	Укупно 411 Магистрални 84 Регионални 70 Локални 257	↗
Јавни превоз/број превезених путника	Републички завод за статистику Општине у Србији 2010.	-	↗
Кг/ком/дан комуналног отпада према начину одлагања	Градска управа за урбанизам, изградњу и имовинско правне послове Ужице – Одсек за одрживи развој и заштиту животне средине	Градско подручје 0,62 кг/дан Сеоско подручје 0,40 кг/дан, Количина отпада по условном становнику 0,37 т/стан./год.	→
% рециклираног отпада	ЈП "Дубоко"	-	↗
Укупна потрошња енергије коришћењем различитих извора	ЈП за производњу, дистрибуцију и трговину електричном енергијом, заједно са локалним центрима и канцеларијама. Локална и/или регионална предузећа која се баве изворима енергије (нафта, гас, итд). локална ЈКП	-	↓
Потрошња енергије која се обнавља из различитих извора	ЈП за производњу, дистрибуцију и трговину електричном енергијом, заједно са локалним центрима и канцеларијама. локална и/или регионална предузећа која се баве изворима енергије (нафта, гас, итд). Локална ЈКП	-	↗
Приоритет 2: Економија			
Национални доходак по глави становника	Републички завод за статистику Саопштење, децембар 2010.	Просечна бруто зарада (са порезом и доприносима) 45.544 РСД Просечна нето зарада 32.746 РСД	↗
Број програма подршке развоју и коришћењу сервиса за пословни развој	Регионална развојна агенција "Златибор" Ужице	Број програма са националног нивоа (Агенција за осигурање извоза, Агенција за страна улагања и промоцију извоза, Национална агенција за регионални развој, Национална служба запошљавања, Фонд за развој, Министарство економије и регионалног развоја) /број одобрених захтева 35 програма– 45% одобрених	↗

Остварене инвестиције у нова основна средства – нови капацитети	Републички завод за статистику Општине у Србији 2010.	1 250 854 000 РСД	↗
Укупна активност, стопа запослености и незапослености	Национална служба за запошљавање Подаци за 2011. годину	незапосленост 20,50 % запосленост 21,70 %	↓ ↗
Однос броја туриста и броја становника	Туристичка организација "Златибор" Ужице,	Број туриста 43.888/83.022 0,53	↗
Фискални капацитет – изворни приходи по глави становника	Одељење за послове буџета	Изворни приходи 1.009.700.000/83.022 12.162 РСД	↗
Приоритет 3: Друштвени развој			
Густина насељености	Републички завод за статистику "Попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији 2002."	Површина (км ²) 667/83.022 Град 125 Урбана зона 139 Рурална зона 95	↗
Становништво по старосним групама	Републички завод за статистику "Попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији 2002."	Укупно 83.022 0 - 14 13058 15 – 30 17111 30-65 40763 65 + 12090	↗ ↗ ↗ ↗ →
Процент образованих људи (гимназија, средња школа, више и високо образовање)	Републички завод за статистику "Попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији 2002."	III степен 30,5% IV степен 29% V степен 1.5% VI степен 8 % VII степен 7%	↗
Број становника на 1 објекат друштвених културних и рекреативних активности	Републички завод за статистику	-	
Учешће корисника социјалне заштите у укупном становништву (%)	Центар за социјални рад, Ужице	Број корисника 1182 0,015%	↓
Број становника на једног лекара	Републички завод за статистику Општине у Србији 2010.	253	↓
Укупни приход домаћинстава	Републички завод за статистику	Месечни просек – по члану: Расположива средства – укупно, 14.119 РСД Приходи домаћинстава у новцу 12.969 РСД Приходи домаћинстава у природи 1.150 РСД	↗
Приоритет 4: Управљање			
Број повезаних и умрежених институција	Одељење за информационе технологије и информационе системе	Град Ужице повезан је са институцијама: ЈП "Стан" (4 локације), ЈКП "Градска Топлана Ужице" (1 локација), ЈКП "Водовод (4 локације), 23 месне заједнице; Локална пореска администрација- 5 (Ужице, Косјерић, Пожега, Ариље, Нова Варош)	↗
Коришћење електронских услуга од стране грађана – број приступа на сајт	Одељење за информационе технологије и информационе системе	187.155	↗

Ефикасност локалних сервиса (однос поднетих и решених захтева)	Подаци Градских управа	У 2010-ој години примљено 18.148 предмета од чега је у истој години решено 5.362 предмета	↗
Број службеника који су обуком стекли специфичне вештине	Подаци Градских управа	100 службеника	↗
Број идентификованих и имплементираних развојних и стратешких програма/пројеката	Одељење за локални економски развој	44 идентификованих пројеката 26 имплементираних пројеката	↗

Током заједничког рада на изради Стратегије и Акционог плана, дефинисана је и шира листа индикатора на основу које је могуће мерити успешност реализације идентификованих пројеката. Неки од тих индикатора дати су по стратешким приоритетним циљевима:

1/ Индикатори инфраструктуре и животне средине

Специфични циљ 1. 1. Развој, унапређење и управљање саобраћајном инфраструктуром:

- Број јавних гаража/гаражних места, број секундарних повезаних путева; проценат смањења трошкова и времена превоза робе и путника; проценат повећања обима транспорта и броја путника; број пројеката који се односи на јавни транспорт; број инвестиција у транспорту; број паркинг места по становнику.

Специфични циљ 2. 1. Заштита и унапређење животне средине:

Управљање отпадним водама у руралном подручју; напуштено и загађено земљиште; градски отпад по врсти одлагања; рециклирани отпад; индикатори који се односе на организовано прикупљање, третман, рециклажу и одлагање отпада; проценат домаћинства укључених у систем; проценат отпада који се третира; проценат отпада који се одлаже на санитарну депонију.

Специфични циљ 3. Унапређење, модернизација и управљање комуналном инфраструктуром

Број пројеката који се односе на заштиту природних изворишта воде; проценат изграђене гасоводне мреже; проценат субјеката (становништво и привреда) прикључених на гасовод; број пројеката који се односи на модернизацију система водоснабдевања.

Специфични циљ 1.4. Развој комуникационе инфраструктуре

Индикатор густине ПТТ мреже на одређеној територији - број телефонских претплатника на 1000 становника; заступљеност интернета - број прикључених на интернет у односу на укупан број становника; проценат корисника прикључених на кабловску телевизију; проценат корисника прикључених на интернет великих брзина и протока.

Специфични циљ 1.5.

Унапређење енергетске ефикасности и повећање удела обновљивих извора енергије у укупној потрошњи

Смањење енергетске зависности од необновљивих извора енергије - фосилних горива (% смањења потрошње угља и нафтних деривата) и увоза енергената; број објеката бухваћених подршком енергетске ефикасности.

2/ Индикатори економског развоја

Специфични циљ 2.1. Развој привреде на територији града Ужица и стварање услова за привлачење нових инвестиција

Процент запослености/незапослености; број инвестиција домаћих и страних инвеститора у граду; пораст атрактивности града за инвестиције према мерењу надлежних институција (нпр. NALED); број опредељених *brownfield* и *greenfield* локација; број пројеката везаних за *brownfield* и *greenfield* локације; број и степен опремљености индустријских зона.

Специфични циљ 2. 2. Побољшање квалитета, обима и доступности услуга за подршку развоју МСП и предузетништва

Број МСП која су примила финансијску и институционалну подршку за развој предузетништва; број програма подршке развоју и коришћењу сервиса за пословни развој; број обука и тренинга који су пружени запосленима у МСП; број предузетника и запослених у МСП који су имали обуку и тренинг; износ инвестиција у развој МСП; проценат пораст прихода од МСП; проценат реализације годишњих програма рада комуналних предузећа.

Специфични циљ 2.3. Развој руралне економије кроз подстицање задругарства и јачање партнерстава у пољопривредној производњи

Процент запослености висококстручних кадрова у руралним срединама; повећање стопе приноса по хектару; број регистрованих пољопривредних произвођача; број формираних кластера, задруга, удружења; број предатих/одобрених пројеката из области руралног развоја; степен осавременавања пољопривредне механизације; број производа са заштићеним географских пореклом; удео површина под органском производњом; густина сточног фонда.

Специфични циљ 2.4. Унапређење услова за одрживи развој туризма

Број нових програма у туризму; број ноћења и задржавања туриста на територији града; пораст инвестиција у хотелско-смештајне капацитете и пратеће туристичке садржаје; број изграђених рекреативних објеката; ниво задовољства туриста пруженим услугама.

Специфични циљ 2.5. Јачање локалног и регионалног развоја и међуопштинске сарадње

Број поднетих пројеката међуопштинског и регионалног карактера; број одобрених пројеката међуопштинског и регионалног карактера; интеракција између градова, општина и других развојних субјеката увећана кроз заједнички рад, партнерске споразуме, споразуме о сарадњи, умрежавање.

3/ Индикатори друштвеног развоја**Специфични циљ 3.1. Унапређење здравља становништва промоцијом здравих стилова живота и развојем мреже здравствене подршке**

Процент становништва који имају приступ примарној здравственој заштити; број систематских прегледа; проценат лица без здравственог осигурања; стопа потхрањене – гојазне деце; стопа смртности одојчади; број спортских манифестација; број чланова спортских друштава; број пројеката поднетих од стране спортских друштава;

Специфични циљ 3.2. Развој образовања у функцији одрживог развоја

Писменост (резултати на ПИСА тесту); удео радно активног становништва са образовањем мањим од средњег; број ученика/студената на једног наставника/професора; просечна оцена и просечна дужина школовања; обухват предшколским образовањем; обухват основним образовањем деце од 7-14 година; стопа прекида основног школовања; обухват средњим образовањем деце од 15-18 година; стопа прекида средњошколског образовања; број образовних профила у области високог образовања.

Специфични циљ 3.3. Развој и унапређење система социјалне заштите

Број нових ванинституционалних услуга; удео лица са фактором отежане запошљивости у укупном броју запослених; број и структура реализованих обука; број младих/полазника обука; број и структура јавних радова; број ангажованих лица на програмима јавних радова.

Специфични циљ 3.4. Унапређење културе и очување традиције у функцији одрживог развоја

Број културних манифестација према врстама (богатство и разноврсност културне понуде); број посета културним манифестацијама по врстама манифестација (укљученост) и према месту становања (доступност); број чланова удружења и разних друштава (учешће у животу заједнице); број програма (пројеката) унапређења локалних услова живота покренутих и реализованих од стране грађанских удружења.

Специфични циљ 3.5. Унапређење безбедности људи и имовине

Број насилно прекинутих живота: (у крвним деликтима, у саобраћајним несрећама, у несрећама на раду, као последица злоупотребе опојних средстава итд.); број провалних крађа; укупна материјална штета која је последица кривичних дела или несрећа које су могле бити спречена; Интеракција између градских управа и других развојних субјеката увећана кроз заједнички рад, партнерске споразуме, споразуме о сарадњи, умрежавање и др. (Број поднетих и број реализованих заједничких одлука, пројеката, семинара, број нових ванинституционалних услуга).

4/ Индикатори управљања**Специфични циљ 4.1. Локална самоуправа-модеран сервис грађана и привреде**

Број донетих одлука који се тичу развоја и стратегије града у односу на друге градове; смањено време потребно за доношење одлука у вези са стратешким циљевима и пројектима; смањено време и трошкови спровођења административних поступака (за грађане и предузетнике).

Специфични циљ 4.2. Ефикасније и ефективније спровођење надлежности Града у складу са стандардима ЕУ

Увећана свест о потребама за стандардима Европске Уније који су присутни у стратешким циљевима и активностима (податке добити анкетом); већи број седница и тачака Скупштине града; Градског већа, Савета за развој и других политичких актера - посвећених развоју (у поређењу са другим градовима који немају стратегију развоја).

Специфични циљ 4.3. Унапређени људски ресурси

Побољшана оспособљеност службеника администрације у процесу креирања, спровођења и оцењивања активности везаних за развој (број службеника који су обуком стекли специфичне вештине за претходно наведено); увећано задовољство запослених; увећано задовољство привредних и других субјеката услугама јавне администрације; број мера за мотивацију запослених.

Специфични циљ 4.4. Примењен концепт стратешког планирања на свим нивоима управљања

Број планова, активности везаних за развој који су направљени и операционализовани; интеракција између градских управа и других развојних субјеката увећана кроз заједнички рад, партнерске споразуме, споразуме о сарадњи, умрежавање и др.

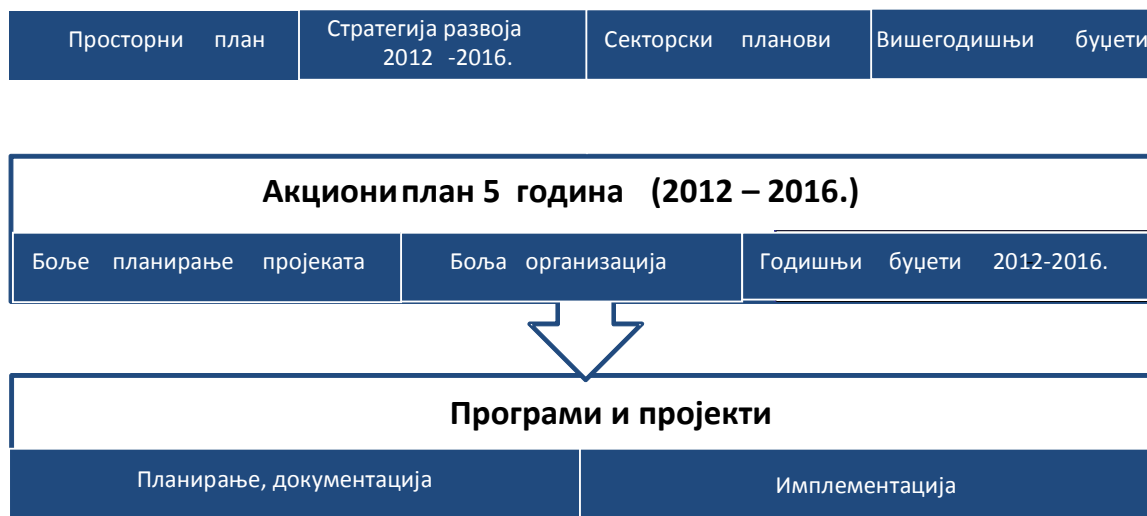
IV. АКЦИОНИ ПЛАН ОД 2012. ДО 2016. ГОДИНЕ

4.1. Предуслови и претпоставке

Акциони план је оперативни алат за имплементацију Стратегије одрживог развоја града Ужица и оквир за боље планирање буџета, као и ефикаснију организацију пројектног рада у Градским управама. Акциони план обухвата листу најбитнијих пројеката/ програма (дефинисаних у оквиру приоритетних области) помоћу којих ће град Ужице у наредних 5 година остварити постављене развојне циљеве.

Графикон 1: Приказ хијерархије стратешког документа, акционог плана, програма и пројеката

Стратегија одрживог развоја града Ужица

Треба нагласити следеће претпоставке на којима је заснован Акциони план:

- ▶ У Акционом плану се налазе пројекти који су идентификовани у фази ревизије Програма развоја општине и његове консолидације у складу са методологијом СЛОП, нереализовани пројекти из ранијег периода, као и пројекти идентификовани у току самог процеса израде Акционог плана.
- ▶ За сваки пројекат опредељен је носилац, партнери, вредност, временски план, усклађеност са планским документима града Ужица и процењена спремност техничке и инвестиционе документације.
- ▶ За већину пројеката финансијске вредности су процењене, пошто не постоји техничка документација или студије изводљивости. Тек када пројектна идеја буде боље разрађена, биће могуће дефинисати вредности у реалним оквирима.
- ▶ Потенцијално кофинансирање је процењено на основу познавања потенцијалних извора финансирања од стране донатора и министарства, а на основу ранијих искустава у реализацији пројеката.

4.2. Програми и пројекти Акционог плана

Акциони план града Ужица обухвата 90 пројеката/програма, од тога :

- ▶ Приоритет 1: Инфраструктура и животна средина - 28 пројеката/програма
- ▶ Приоритет 2: Економија – 19 пројеката/програма
- ▶ Приоритет 3: Друштвени развој - 36 пројеката/програма
- ▶ Приоритет 4: Управљање - 7 пројеката/програма

Од целокупне листе пројеката у акционом плану, одабрано је 10 пројеката, који заступају сваку од приоритетних области, а који су развијени у форми пројектних концепата.

Пројекти који су селектовани из Акционог плана за развој у форми пројектног концепта су по свом карактеру "Ready to Go", односно пројекти који имају највећи потенцијал за реализацију, који подразумевају припремљену документацију као и изворе финансирања обезбеђене у великој мери. У обзир је узета пре свега могућност финансирања пројеката од стране Града и партнера, са циљем иницирања успешне имплементације како ревидиране Стратегије, тако и Акционог плана. На општем плану, циљ је стварање позитивног амбијента и обезбеђивање подршке за даље спровођење Акционог плана.

Табела 4: Листа пројеката за које су развијени концепти

Број	Приоритет	Специфични циљ	Назив пројекта	Носилац	Вредност (у €)	Индикатори
1.	1.	5	Изградња мини хидро електране „Церовића Брдо“ <i>Повећање степен искоришћења хидроенергије и повећање енергетске ефикасности</i>	ЈКП „Водовод“	200.000	- Смањење емисије CO2 у ваздуху за 1832,25 t - Остварена уштеда у издвајању за електричну енергију за 70%
2.	2	4	Адаптација приступних стаза Потпећкој пећини <i>Повећање доступности и атрактивности Потпећке пећине кроз инфраструктурно опремање и уређење</i>	Туристичка организација Ужице	160.385	- повећање броја туристичких посета Потпећкој пећини за 80% две године након завршетка пројекта - повећање броја ноћења у селима која гравитирају Потпећкој пећини за 50 % две године након завршетка пројекта
3.	2	4	Кањон реке Ђетиње као економско туристички потенцијал краја <i>Подигнут ниво приступачности туристичким и спортским садржајима изградњом саобраћајне и туристичке инфраструктуре и Унапређење постојећих и увођење нових туристичких производа у клисури реке Ђетиње кроз ППП, уз уважавање нивое заштите овог подручја</i>	Град Ужице	1.800.000	повећање броја туристичких посета у реону кањона реке Ђетиње за 30% две године након завршетка пројекта - повећање броја ноћења у селима која гравитирају кањону за 30 % две године након завршетка пројекта
4.	3	1	Изградња затвореног базена на Царини – трећа фаза <i>Побољшање квалитета живота и услова за развој водених спортова изградњом затвореног базена</i>	Град Ужице	1.200.000	- Увећано задовољство грађана Смањен број деце непливача предшколског и школског узраста за 2% ,две године након завршетка пројекта

5.	3	2	<p>Успостављање рада дечијег вртића на Пори – друга фаза</p> <p><i>Повећање доступности и квалитета услуга предшколских установа изградњом дечијег вртића Пора</i></p>	Град Ужице	760.000	<ul style="list-style-type: none"> - смањен број деце на листи чекања за 30% - повећање броја запослених - увећано задовољство корисника
6.	3	3	<p>Прикупљањем и рециклажом текстила до одрживих социјалних услуга за становништво</p> <p><i>Јачање капацитета постојећег сервиса за прикупљање и рециклажу текстила, изградњом његове одрживости Промоција социјалног предузетништва</i></p>	НВО Женски центар Ужице	120.400	<ul style="list-style-type: none"> - отворено 10 нових радних места у сектору селекције и рециклаже текстила
7.	3	4	<p>Ужички културни форуми</p> <p><i>Изградња капацитета младих и одраслих за међугенерацјски дијалог у процесу креирања и спровођења културних садржаја</i></p> <p><i>Укључивање младих у процес креирања и имплементације локалних политика у културе</i></p>	Градски културни центар Ужице	420.000	<ul style="list-style-type: none"> - задовољство младих културним програмима који су реализовани: - задовољство младих са презентованим искуствима о активизму од старије генерације ; - континуитет међугенерацјског дијалога
8.	3	4	<p>Ужице – град креативних индустрија</p> <p><i>Допринос локалном одрживом развоју стварањем повољне климе и институционалних модела за успостављање и континуирани развој креативних индустрија у граду Ужицу.</i></p>	Град Ужице - - Савет за културу	248.000	<ul style="list-style-type: none"> - Успостављени институционални механизми за развој креативних индустрија - Ојачани капацитети заинтересованих страна у области креативних индустрија - Креативни кластер – пример добре праксе локалног економског развоја - Јавност упозната са креативним потенцијалима града Ужица и значајем концепта креативних индустрија за одрживи локални развој.
9.	4	1	<p>Развој Е-управе</p> <p><i>Развијање техничких капацитета градских управа кроз успостављање Е - управе</i></p> <p><i>Повећање ефикасности и транспарентности рада јавне администрације успостављањем нових административних инструмента и процедура</i></p>	Град Ужице	250.000	<ul style="list-style-type: none"> - повећање задовољства корисника (грађана, предузетника...) - квалитетом услуга - скраћење времена пружања услуга - уштеда у погледу трошкова пружања услуга

10.	4	3	<p>Реформа јавне управе на подручју Златиборског управног округа</p> <p><i>Подизање капацитета ЛС за дефинисање и имплементацију процеса реформе јавног сектора на лок. и рег. нивоу</i></p> <p><i>Значајно унапређен ниво знања и информисаности субјеката о значају и начинима унапређења јавног сектора на лок.и рег. нивоу.</i></p>	Град Ужице	186.000	Ниво капацитета субјеката у оквиру ЛС подигнут за 10 %
-----	---	---	--	------------	---------	--

Саставни део овог Акционог плана су Програми и пројекти 2012 – 2016. Инфраструктура и животна, Програми и пројекти 2012 - 2016. Економија, Програми и пројекти 2012 - 2016. Друштвени развој и Програми и пројекти 2012 - 2016. Управљање.

V. ФИНАНСИЈСКЕ И ИМПЛЕМЕНТАЦИОНЕ ОДРЕДБЕ

5.1. Финансијске одредбе

Процењења вредност пројеката у акционом плану за 2012-2016. износи 136.260.514 €, од којих се 4.794.785 € односи на пројекте развијене у форми концепта. Структура пројеката по приоритетним областима је приказана у табели 7.

Табела 7. Финансијски оквир Акционог плана

	Приоритетна област	Укупно ЕУР	%	Укупно	%
				Потенцијално учешће града Ужица	
1	Инфраструктура и животна средина	81.748.000	%		%
2	Економија	12.492.385	%		%
3	Друштвени развој	40.784.129	%		%
4	Управљање	1.236.000	%		%
	Укупно	136.260.514	100%		

Задатак носилаца пројеката је да правовремено припреме неопходну документацију и да активно учествују у тражењу финансијских средстава и кандидовању пројеката код релевантних министарстава и доступних фондова. Процена вредности пројеката и проценат учешћа партнера у кофинансирању је одређен на основу: тржишних цена, претходних искустава на сличним пројектима, искустава других општина и градова, као и информација о програмима министарстава и међународних организација.

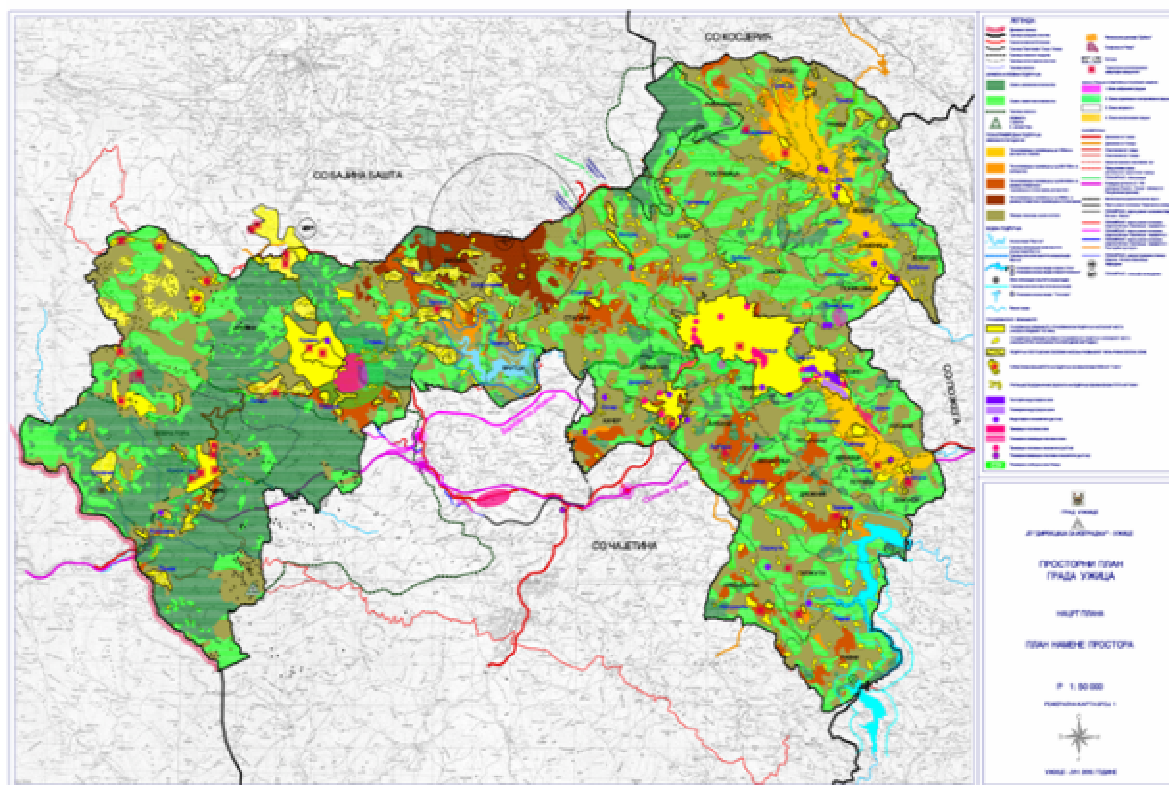
Пројекти ће се реализовати кроз различите облике партнерстава: јавно- приватно, партнерстава са цивилним сектором, као и са партнерима из јавног сектора.

Уколико се током реализације Акционог плана не обезбеде финансијска средства како је то планирано, биће потребно:

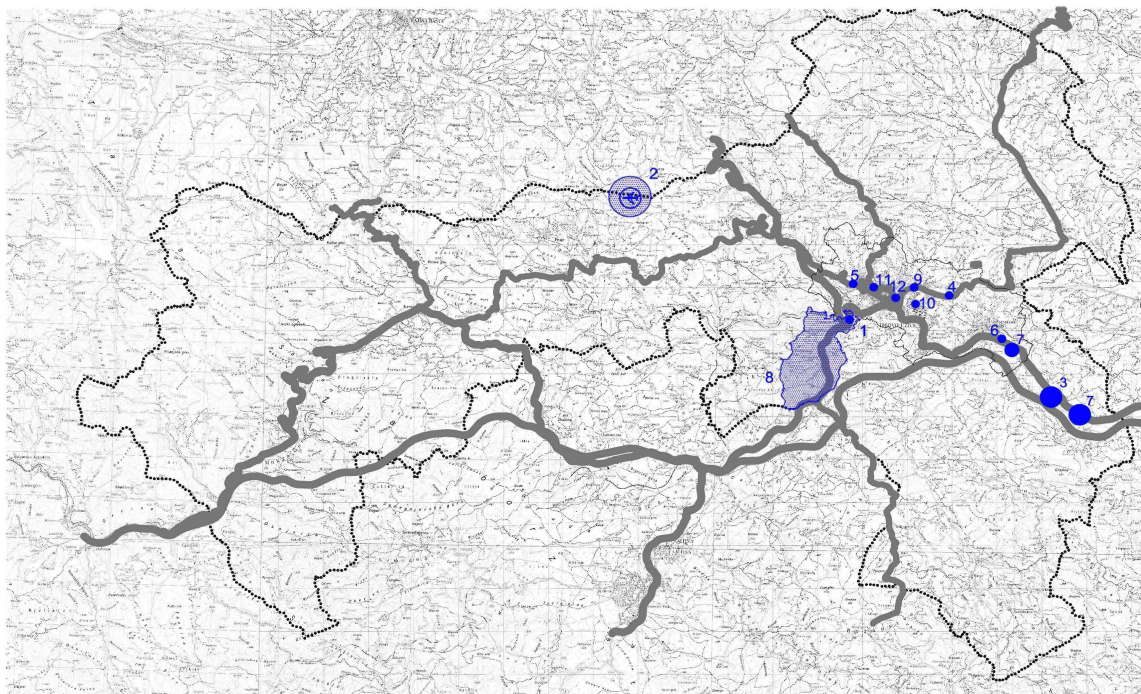
- ▶ продужити период реализације Акционог плана
- ▶ одустати од мање значајних пројеката и фокусирати се на оне најважније, преостале одгодити за повољнији период
- ▶ тражити друге моделе финансирања, са више учешћа приватног сектора у финансирању.

5.2. Усклађеност са планским документима

Пројекти који су идентификовани у Акционом плану дефинисани су у складу са Просторним планом града Ужица, као и постојећим плановима генералне и детаљне регулације.

Просторна димензија Акционог плана – дистрибуција значајних пројеката у простору

1. Обилазница око Ужица Сурдук – Вољујак;
2. Регионални аеродром, Поникве;
3. Колектор са пречишћавање отпадних вода, Горјани;
4. Санација депоније " Сарића осоје";
5. Минихидроелектрана " Церовића брдо";
6. Радна зона "Л", Севојно;
7. Радна зона "Д" са петљом "Злакуса";
8. Насеље Бела Земља
9. Затворени базен на Царини;
10. Универзитетски комплекс у Крчагову;
11. Дечији вртић на Пори;
12. Градски културни центар.

5.3 Имплементационе одредбе

За потребе имплементације стратешког документа биће ангажовани следећи капацитети Градских управа:

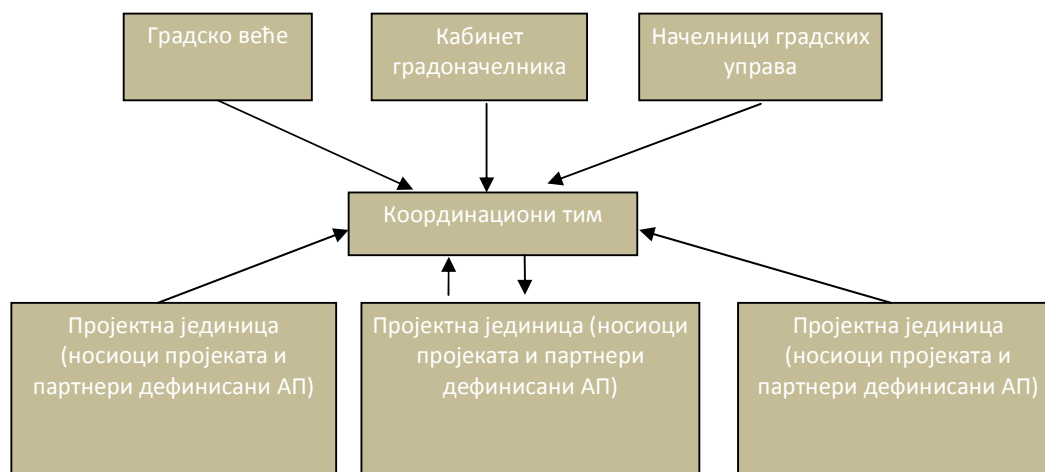
Координациони тим за имплементацију стратешких докумената града Ужица састављен од изабраних чланова Градског већа, помоћника Градоначелника и начелника Градских управа, задужен је за:

- ▶ дефинисање пројектних задатака, који су усклађени са Акционим планом;
- ▶ обезбеђивање буџетских средстава на име доприноса пројекту;
- ▶ доношење предлога решења о именовану носиоца сваког појединачни пројекта, које у крајњој инстанци доноси Градоначелник;
- ▶ пружање подршке носиоцима пројеката у реализацији активности: обезбеђивање неопходних дозвола, усвајање релевантних одлука, обезбеђивање логистичке подршке, спровођење поступка јавних набавки у складу са Законом о јавним набавкама у случају када је носилац пројекта град Ужице, успостављање одрживих институционалних механизма сарадње између носилаца и партнера, медијације евентуалних спорних ситуација и сл.)
- ▶ Координациони тим је задужен да подржи и пројекте који нису дефинисани у акционом плану, а за чију реализацију постоји реална потреба и могућност привлачења значајног обима финансијских средстава, под условом да је усклађен са циљевима Стратегије.
- ▶ да формира пројектне тимове од стране релевантних представника институција/организација, дефинисаних акционим планом, у случајевима када је град Ужице водећа организација дефинисана АП.

За потребе дефинисања процесно правних и материјално правних питања од значаја за рад Координационог тима, Градско веће ће усвојити Правилник о раду.

Водеће организације дефинисане Акционим плановима, које не припадају Градским управама (јавна предузећа, установе, образовне установе, невладине организације, Регионална развојна агенција и др.) су овлашћене да:

- ▶ иницирају дефинисање пројектних задатака у складу са доступним изворима финансирања на националном и међународном нивоу;
- ▶ израђују предлоге пројеката и исте реализују у складу са пројектним задатком дефинисаним од стране Координационог тима;
- ▶ формирају пројектни тим од стране релевантних представника институција/организација, дефинисаних у Акционом плану;
- ▶ поштују правила и процедуре дефинисане Програмом у оквиру кога је пројекат одобрен и послују у складу са принципима доброг управљања и добре праксе;
- ▶ иницирају пројекте који нису дефинисани Акционим планом, а за чију реализацију постоји реална потреба и могућност привлачења значајног обима финансијских средстава, под условом да су усклађени са циљевима Стратегије.

У начелу, за имплементацију пројеката у оквиру појединачних приоритетних области задужене су градске управе града Ужица.

- ▶ за пројекте из области Инфраструктуре и животне средине задужена је Управа за урбанизам, изградњу и имовинско правне послове
- ▶ за пројекте из области Економије задужена је Управа за послове финансија, рачуноводства и привреде - Одељење за локални економски развој;
- ▶ за пројекте из области Друштвеног развоја задужена је Управа за послове органа града, општу управу и друштвене делатности, као и и Управа за инспекцијске послове и комуналну полицију
- ▶ за пројекте из области Управљања задужена је Управа за послове органа града, општу управу и друштвене делатности

Одељење за локални економски развој је додатно задужено, за:

- ▶ подршку Градским управама
- ▶ праћење позива и финансијских линија за спровођење Акционог плана
- ▶ промоцију пројеката из Акционог плана у циљу привлачења донатора
- ▶ пружање техничке подршке Координационом и Стратешком тиму

5.4 Оквир за мониторинг и евалуацију

▶ Мониторинг

За потребе интерног праћења (мониторинга) спровођења Акционог плана задужен је Координациони тим, коме ће логистичку подршку пружати Одељење за локални економски развој.

Носиоци пројекта су у обавези да на полугодишњем нивоу достављају извештаје Одељењу за локални економски развој, које у складу са припремљеним матрицама за мониторинг, израђује интегрисани извештај и доставља га Координационом тиму на даљу анализу.

▶ Евалуација

За потребу оцене успешности спровођења Акционог плана, предлаже се екстерна евалуација Акционог плана од стране независне консултантске куће која ће бити реализована:

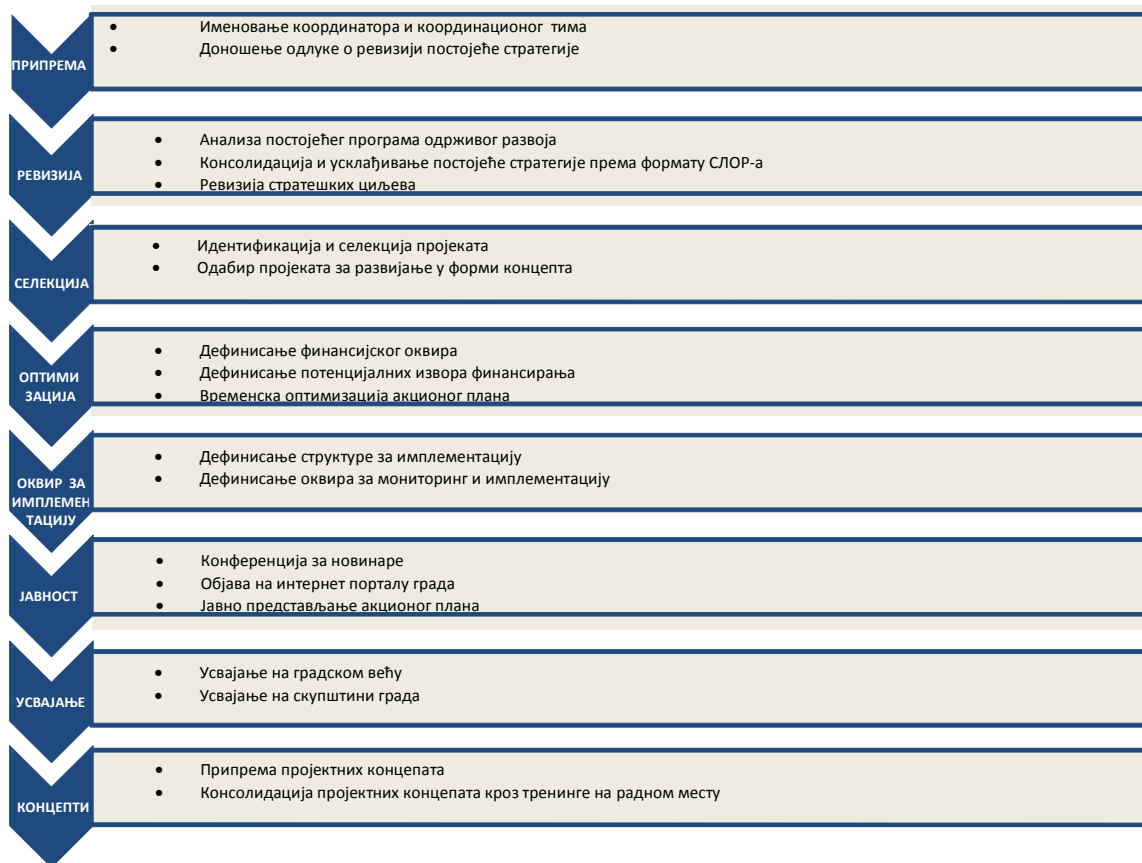
- ▶ на крају 2014. године (прелазна евалуација са предлозима за побољшање);
- ▶ током 2017. године (завршна евалуација са предлозима за нов акциони план).

▶ ПРИЛОЗИ

Прилог 1: Литература

1. Водич за стратешко планирање и управљање локалним одрживим развојем у Србији, Стална конференција градова и општина, Exchange 2. Pier Roberto Remitti, 2010.
2. Попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији 2011, Први резултати, Републички завод за статистику, Београд 2011.
3. Статистички годишњак Општине 2010, Републички завод за статистику, Београд 2010.

Прилог 2: Процес израде акционог плана

Прилог 3: Укључивање јавности и медија

Начело учешћа јавности у процес израде стратешких докумената је од великог значаја, како за израду самог документа, тако и за његово спровођење. Циљ је био не само да се информише јавност већ и да што већи број грађана директно и индиректно буде укључен у процес. Због тога је о почетку процеса у фебруару преко конференције за новинаре, јавност обавештена о томе шта акциони план значи за град и какве промене може да донесе. У сам процес су били директно укључени представници институција града Ужица и појединци који су идентификовани као заинтерсоване стране за израду Плана. Кроз низ састанака и радионица је утврђена методологија израде Плана, одабрани су пројекти, развијени концепти пројеката и дефинисани су индикатори.

Предложени методолошки оквир за ревизију Програма и израду Акционог плана промовише партиципативни приступ и креирање решења заснованих на потребама грађана и привреде. Директно и индиректно - путем упитника су у процес ревизије постојећег стратешког документа и израде Акционог плана укључени привредни субјекти са територије Града. На основу њихових потреба и ставова су дефинисани поједини пројекти, што је добра основа за развој привреде на целој градској територији. Процес је обухватио и представнике невладиног сектора уз чију сарадњу су дефинисани пројекти који ће се спроводити у партнерству Града и невладиног сектора.

Након формулисања Нацрта акционог плана, почевши од 3. фебруара 2012. започет је процес јавног учешћа грађана кроз консултативни процес, постављањем Нацрта документа на интернет портал града Ужица, достављањем материјала, свим одборничким групама у градској скупштини, на разматрање, као и свим релевантним субјектима на територији града, у циљу провере предложених решења и добијања коментара и сугестија. Процес је формално окончан организацијом финалне јавне расправе која је одржана 21. фебруара 2012. године, на којој је ширем аудиторијуму презентован Нацрт акционог плана, као и достављени предлози и сугестије у вези са предложеним активностима. Нацрт документа је након спроведеног процеса укључивања грађана поднет Градском већу на разматрање, а затим на усвајање Скупштини града.

САДРЖАЈ БРОЈ 17-1/12

Редни број		Страна
144/1.	Стратегија локалног одрживог развоја 2012 - 2020.....	144/2
144/2.	Стратешки план одрживог развоја Акциони план 2012 - 2016.....	144/23